

מאגר שאלות לבגרות בתנ"ך

שאלון 3381: שמות, ירמיהו, ישעיהו, יחזקאל, תהילים

מאגר שאלות על ספר שמות:

1. שמות, י', א'-י"ד.

א. בארי ע"פ רש"י:

- התעללתי (פסוק ב');

- לענת (פסוק ג');

- עין הארץ (פסוק ה').

ב. "ראו כי רעה נגד פניכם" (פסוק י').

הסבירי את דבריו אלה של פרעה ע"פ הפשט וע"פ הדרש המובאים ברש"י.

ג. בפירושו לפסוק י' רש"י מצטט את דברי ה' ליהושע: "היום גלותי את חרפת

מצרים מעליכם" (יהושע, ה', ט').

מהי "חרפת מצרים", ובאיזה הקשר נאמרו הדברים?

ד. "ואחריו לא יהיה כן" (פסוק י"ד).

רש"י: "ואותו שהיה בימי יואל, שנאמר [יואל, ב', ב']: 'כמוהו לא נהיה מן העולם, למדנו..."

מהי תמיהתו של רש"י, וכיצד הוא מיישב אותה?

(תשנ"ז)

2. שמות, י', כ"א-כ"ג.

א. בארי את המילה "וימש" (פסוק כ"א) ע"פ שניים מפירושו של רש"י, והסבירי ע"פ פירושים אלה את המשמעות של "וימש חושך".

ב. "ויהי חושך אפילה... שלושת ימים" (פסוק כ"ב).

ע"פ רש"י, כמה ימים נמשכה מכת חושך, כמה שלבים היו בה, ומה קרה בכל שלב?

כיצד רש"י לומד זאת מהפסוקים?

ג. רש"י שואל: "ולמה הביא עליהם חושך?"

כתבי אחד משנ הסבריו של רש"י.

(תשס"ז)

3. שמות, י', כ"ב- כ"ט.

- א. רש"י (לפסוק כ"ב): "ולמה הביא עליהם חושך?"
מה רש"י עונה על שאלה זו? כתוב את שתי התשובות שלו. (5 נקודות)
- ב. "גם אתה תתן בידינו" (פסוק כ"ה)
על פי רש"י, מה מוסיפה המילה "גם"?(4 נקודות)
- ג. רמב"ן (לפסוק כ"ט): "לא הוסיף עוד ראות פניך"- פעם אחרת אחרי צאתי, כי במכת הבכורות לא ראהו [...] שהלך עד פתח ביתם וצעק [...] 'קומו צאו מתוך עמי, או ששלח להם על יד המצרים שנאמר בהם 'ותחזק מצרים על העם למהר לשלחם מן הארץ'.
וייתכן שיאמר ' לא אסיף עוד ראות פניך' בהיכלך. שלא אבוא עוד אני אליך [...] איני בא אצלך, אתה בא אצלי".
כיצד הרמב"ן מיישב את דבריו של משה "לא אסיף עוד ראות פניך" עם הכתוב בשמות י"ב ל"א "ויקרא למשה" ולאחרון לילה ויאמר....." ? כתוב את שלוש האפשרויות שהוא מציע. (7 נקודות)

4. שמות, פרק י', כ"ח- פרק י"א, ט'; פרק י"ב, כ"ט.

א. הדגימי את הכלל "אין מקדם ומאוחר בתורה", ע"פ פסוק כ"ח בפרק י' וע"פ פסוקים ד', ח' בפרק י"א.

ב. "כה אמר ה' כחצות הלילה" (פרק י"א, פסוק ד').

"ויהי בחצי הלילה" (פרק י"ב, פסוק כ"ט).

מה ההבדל הלשוני בין שני הפסוקים, וכיצד מסביר אותו רש"י ע"פ הפשט, וע"פ הדרש?

ג. "ומת כל בכור... עד בכור השפחה... וכל בכור בהמה" (פרק י"א, פסוק ה').

"... וה' הכה כל בכור... עד בור השבי..." (פרק י"ב, פסוק כ"ט).

ע"פ רש"י, למה נענשו בכור השפחה, בכור הבהמה ובכור השבי?

(תשס"ח)

5. שמות י', ג' – י"א.

א. "וכסה את עין הארץ ולא יוכל לראות את הארץ" [פסוק ה'].

כלי יקר: "ידוע שכל הסומים [=עוורים] אוכלים ואינם שבעים, כך ארבה זה על ידי שריבויים גורם שתחשך הארץ, גם הארבה אינו יכול לראות מה שהוא אוכל, והרי הוא אוכל.. ולא ישבע, ועל כן יאכל כל אשר בשדה".

על מי נאמר "ולא יוכל לראות את הארץ" לפי כלי יקר, ועל מי נאמר הדבר לפי רש"י? [4 נקודות].

ב. "ראו כי רעה נגד פניכם" [פסוק י'].

הסבירי את הזהרתו של פרעה על פי תרגום אונקלוס [המוזכר ברש"י] אן על פי המדרש. [4 נקודות].

ג. "לכו נא הגברים... כי אתה אתם מבקשים" [פסוק י"א].

על פי רש"י, מה היה נימוקו של פרעה לדבריו "לכו נא הגברים"? [4 נקודות].

(תשע"ג)

6. שמות י"א א'-ה'

א. "דבר נא באזני העם" (פסוק ב')

רש"י: "אין נא אלא לשון בקשה".

מדוע היה צריך ה' לבקש ממשה שידבר באזני העם?

ב. עיין בפסוק ד', ובפרק י', פסוקים כ"ח-כ"ט.

על פי רש"י, הסבר מתי נאמרה נבואה זו (פסוק ד') למשה, ומדוע יש לפרש כך את הפסוק.

ג. "כחצות הלילה אני יוצא בתוך מצרים ומת כל בכור" (פסוקים ד'-ה').

מהו ההבדל בין שני הפסוקים בנוגע לציון הזמן של מכת בכורות, ומהו ההסבר להבדל זה

על פי הפשט אן על פי הדרש?

7. שמות, י"א, ד'-ח'.

א. "כחצות הלילה" (פסוק ד').

הסבירי ע"פ הפשט וע"פ הדרש המובאים ברש"י.

ב. בפירושו לפסוק ז' בפרקנו רש"י מצטט פסוק מספר יהושע: "וישבו כל העם... מקדה בשלום לא

חרץ לבני ישראל לאיש את לשונו"

באיזה עניין מדובר בספר יהושע, ומה מוכיח רש"י משם?

ג. "וירדו כל עבדיך אלה אלי" (פסוק ח')

למי התכוון משה בדבריו אלה, ומדוע התבטא כך, על פי רש"י?

כיצד מוכיח רש"י את פירושו מהמשך הפרשה?

(תש"ס)

8. שמות, י"א, א'-ח'.

א. "דבר נא באוזני העם וישאלו.. כלי כסף וכלי זהב" (פסוק ב').

רש"י: "אין נא אלא לשון בקשה...".

מדוע ביקש זאת ה' ממשה, ע"פ רש"י?

ב. "כה אמר ה' כחצות הלילה" (פסוק ד').

מה פירוש המילה כחצות לפי הפשט, ומה פירושה לפי הדרש, המובאים ברש"י

ג. "וירדו כל עבדיך" (פסוק ח').

על מי משה רמז באומרו "וירדו", ומדוע התבטא כך, ע"פ רש"י?

(תשע"ז)

9. שמות י"ב, א'-ד'

- א. (1) "ויאמר ה' אל משה ואל אהרן" (פס' א')
לפי רש"י, מדוע דווקא עכשיו ה' מדבר גם אל אהרן?
(2) "דברו אל כל עדת ישראל" (פסוק ג')
- לפי רש"י, מדוע ה' אומר "דברו, בלשון רבים, אם בעבר ציווה על משה "אתה תדבר" (שמות, ז', ב')
ב. "החדש הזה לכם... ראשון הוא לכם לחדשי השנה" (פסוק ב')
- לפי רמב"ן, הסבירי מדוע התורה מצווה למנות את החודשים מניסן.
ג. "ואם ימעט הבית מהיות משה" (פסוק ד')
- (1) על איזה מצב מדובר בפסוק? עני לפי הפשט ולפי הדרש ברש"י.
(2) על איזו מילה בפסוק מתבסס הדרש?

10. שמות, י"ב, א'-ג'.

- א. מדוע נזכר גם אהרן בתחילת פרשה זו, ע"פ רש"י?
ב. "בעשור לחודש הזה" (פסוק ג').
רש"י: "פסח מצרים מקחו בעשור ולא פסח דורות". מה מלמדנו רש"י?
ג. ע"פ רמב"ן, מדוע אין שמות לחודשים בתורה ומדוע מונים את החודשים מניסן
ולא מתשרי?
ד. מדוע אנחנו משתמשים בשמות כמו ניסן, אייר וכו', ע"פ רמב"ן?

(תשע"ז)

11. שמות, י"ב, א' - ב'.

- א. "ויאמר ה' אל משה ואל אהרן בארץ מצרים" (פסוק א').
רש"י: "בארץ מצרים - חוץ לכרד".
הסבירי את דברי רש"י, וכתבי כיצד הוא מוכיח את דבריו. [4 נקודות].
ב. "החודש הזה לכם ראש חדשים" (פסוק ב').
רש"י: "הראהו לבנה בחידושה".
על סמך מה בפסוק קבע רש"י שה' הראה למשה את הלבנה, ולשם מה הראה לו אותה? [2 נקודות].
ג. "ראשון הוא לכם לחודשי השנה" (פסוק ב').
הסבירי על פי רמב"ן:
(1) מדוע בתורה החודשים נקראים "ראשון", "שני", "שלישי"?
(2) מתי החלו לקרוא לחודשים בשמות, ומדוע?
[6 נקודות]

(תשע"ב)

12. שמות, י"ב, ב'-ד'.

א. "ראשון הוא לכם לחודשי השנה" (פסוק ב').

עני ע"פ רמב"ן:

(1) מדוע נקראים החודשים בתורה "ראשון", "שני", "שלישי" וכו'?

(2) ממתי החלו לקרוא לחודשים בשמות, ומדוע?

ב. "דברו אל כל עדת בני" (פסוק ג').

רש"י שואל: "וכי אהרון מדבר...?"

מה קשה לרש"י? הסבירי כיצד הוא מיישב את הקושי.

ג. "ואם ימעט הבית מהיות משה וגו'" (פסוק ד').

מה מלמדת התורה בפסוק זה לפי הפשט ולפי המדרש המובאים בפירוש רש"י?

(תשס"ה)

13. שמות י"ב, מ"ג-נ'.

א. "כל בן נכר לא יאכל בו" (פסוק מ"ג).

מיהו בן נכר ע"פ רש"י.

ב. "ומלתה אותו אז יאכל בו" (פסוק מ"ד).

מי יאכל? צייני שתי דעות שרש"י מביא.

ג. "תושב ושכיר לא יאכל בו" (פסוק מ"ה).

רש"י: "ושכיר" – זה הגוי. ומה תלמוד לאמרו הלא ערלים הם שנאמר: "זכר לא יאכל בו...?"

מהי שאלת רש"י, ומהי תשובתו?

(תשנ"ח)

14. שמות, י"ב, מ'-מ"ב.

א. "ומושב בני אשר ישבו במצרים..." (פסוק מ').

רש"י: "אחר שאר הישיבות שישבו גרים בארץ לא להם".

הסבירי את דברי רש"י, וכתבי מה אילץ אותו לפרש כך את הפסוק.

ב. רמב"ן שואל בפירושו על פסוק מ': "כתוב 'ואברם בן חמש שנים ושבעים שנה בצאתו מחרן' ומעמד בין הבתרים היה אחר כך ימים רבים".

הסבירי את שאלתו של רמב"ן, וכתבי כיצד הוא מיישב אותה (בעזרת דברי "סדר עולם" המובאים בפירוש רמב"ן).

ג. "ליל שימורים הוא לה..." שמורים לכל בני ישראל" (פסוק מ"ב).

ע"פ רש"י, באיזה מובן לילה זה הוא "שימורים" לה, ובאיזה מובן הוא "שימורים" לבני ישראל?

(תש"ע)

15. שמות, י"ב, מ"ג-מ"ט.

א. "זאת חוקת הפסח" (פסוק מ"ג).

הסבירי, ע"פ ספורנו, מדוע נאמר דווקא בפסוק זה "זאת חוקת הפסח", הלוא רבות מהלכות קרבן הפסח כבר נאמרו קודם.

ב. יש הבדל בין הציווי שבפסוק מ"ז "כל עדת ישראל..." ובין הציווי שבפרק י"ב, פסוק ג' "ויקחו להם איש שה לבית אבות", מבחינת ההימנות על קורבן הפסח.

הסבירי, ע"פ רש"י, מהו ההבדל.

ג. "וכי יגור אתך גר ועשה פסח לה" (פסוק מ"ח).

ע"פ רש"י, מהו הקושי בפסוק, וכיצד הוא מיישב אותו?

(תשס"ג)

16. שמות, י"ב מ"ג – נ'.

א. לפי תחילת פרק י"ב, מתי נצטוו ישראל על פסח מצרים?

לפי רש"י [לפסוק מ"ג]: "לדורות בעניין אוכלים והמקום".

(1) על פי ספורנו, אילו מן המצוות נצטוו ישראל לקיים רק בפסח מצרים?

(2) על פי ספורנו, אילו מן המצוות שבפסוקים מ"ג – מ"ו נצטוו ישראל לקיים לדורות? הסבירי שתיים מן המצוות האלו, על פי רש"י. [5 נקודות].

ג. רש"י [לפסוק מ"ח]: "ועשה פסח" – יכול כל המתגייר יעשה פסח מיד?".

הסבירי בלשונך את הקושי של רש"י, ואת תירוצו לקושי זה. [4 נקודות].

(תשע"ו)

17. שמות י"ג א' – ה'

א. "קדש לי כל בכור" (פסוק ב')

על פי ספורנו, מה התורה מצווה בפסוק זה? הסבר את הסיבה לצווי. (5 נקודות)

ב. "היום אתם יוצאים בחודש האביב" (פסוק ד')

מהי השאלה שרש"י שואל על דברים אלא, ומהי תשובתו עליה? (5 נקודות)

ג. "ועבדת את העבודה הזאת" (פסוק ה')

"ושמרתם את העבודה הזאת" (פרק י"ב, פסוק כ"ה)

על פי רש"י, לאיזו עבודה הכוונה, ומדוע התורה חוזרת ומצווה עליה בפרק י"ג?

18. שמות, י"ג א' – ה'.

א. "קדש לי כל בכור" [פסוק ב'].

על פי ספורנו, כיצד ציווי זה מתקיים, ומה יקרה אם לא יקיימו את הציווי? [4 נקודות].

ב. "זכור את היום הזה" [פסוק ג'].

מהי המצווה שנלמדת מן המילה המודגשת בקו, וכיצד מקיימים מצווה זו? [4 נקודות].

ג. "היום...בחדש האביב" [פסוק ד'].

על פי רש"י, מהו הקושי בפסוק זה, ומהו יישוב הקושי? [4 נקודות].

(תשע"ה)

19. שמות, י"ג, ב'-ד'.

א. מה מחייב הציווי "קדש לי כל בכור" בנוגע לבכור אדם, ומדוע? עני לפי הספורנו.

ב. "זכור את היום הזה" (פסוק ג').

איזו מצווה נלמדת מפסוק זה, ע"פ רש"י?

ג. "אתם יוצאים בחודש האביב" (פסוק ד').

רש"י שואל: "וכי לא היינו יודעים באיזה חודש יצאו?"

כתבי מהו משיב על כך.

(תשס"ה)

20. שמות י"ג, י"ז-י"ט.

א. "ולא נחם אלוקים דרך ארץ פלישתים כי קרוב הוא" (פסוק י"ז)

הסבר מדוע לא הנחה ה' את ישראל לעבור דרך ארץ פלישתים, על פי רש"י ועל פי ספורנו.

ב. "ויסב אלוקים את העם דרך המדבר... וחמושים עלו בני ישראל מארץ מצרים" (פסוק

י"ח)

על פי רש"י, הסבר את המילה חמושים ואת הקשר בין שני חלקי הפסוק.

ג. "כי השבע השביע את בני ישראל" (פסוק י"ט)

ד. על פי רש"י, הסבר את הכפילות במילים "השבע השביע" וכתוב מדוע היה צורך בכפילות

זו.

21. שמות, י"ג, י"ז-י"ח.

א. "ולא נחם האלוקים דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא כי אמר אלוקים פן ימחם העם בראותם

מלחמה..." (פסוק י"ז).

איזו תמיהה מעורר פסוק זה לדעת ספורנו, וכיצד הוא מיישב אותה?

ב. ספורנו מדמה את העניין הנזכר בפסוקים י"ז-י"ח לכתוב בספר **שופטים**, ד', ז':

"ומשכתי אליך אל נחל קישון את סיסרא". כיצד דומה הנאמר שם לענייננו?

ג. "וחמושים עלו בני..." (פסוק י"ח).

בארי את המילה "חמושים" ע"פ הפשט וע"פ המדרש המובאים ברש"י.

(תשנ"ה)

22. שמות, י"ג, י"ז-כ'.

א. "ויהי בשלח פרעה... ולא נחם אלוקים" (פסוק י"ז).

ספורנו: "אע"פ שהכוונה האלוקית היתה להוליך את ישראל להר סיני לקבל התורה ומשם לא"י...".

(1) על מה תמה הספורנו באומרו "אף על פי", ומהי תשובתו?

(2) כיצד מסביר ספורנו את העובדה שבני"י עשו את דרכם במדבר, ולא רדך ארץ פלשתים?

ב. "ולא נחם... פן ינחם" (פסוק י"ז).

הסבירי מילים אלה לפי רש"י.

ג. "כי השבע השביע את בני"י" (פסוק י"ט).

מדוע השביע יוסף את בני"י, ולא את בניו?

(תשנ"ח)

23. שמות, י"ג, י"ז-י"ט.

א. "ולא נחם אלוקים דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא" (פסוק י"ז).

הסבירי את הנימוק "כי קרוב הוא" ע"פ רש"י וע"פ הספורנו.

ב. "וחמושים עלו בני"י מארץ מצרים" (פסוק י"ח).

רש"י: "אין חמושים אלא מזוינים... וכתוב זה לא נכתב כי אם לשבר את האוזן".

ע"פ דברי רש"י, מדוע ציינה התורה שבני ישראל עלו "חמושים"?

כתבי פירוש נוסף של רש"י למילה "חמושים".

ג. "כי השבע השביע את בני ישראל" (פסוק י"ט).

לפי רש"י, מדוע יוסף לא השביע את בניו שהם יקברו אותו בארץ כנען, ומדוע נכפל הפועל בפסוק?

(תש"ע)

24. שמות, י"ד, ז'-י'.

א. "וכל רכב מצרים" (פסוק ז').

רש"י שואל: "ומהיכן היו הבהמות הללו? אם תאמר משל מצרים, הרי נאמר 'וימת כל מקנה מצרים'...".

כיצד רש"י עונה על שאלה זו?

ב. "ופרעה הקריב" (פסוק י').

רש"י: "היה לו לכתוב 'ופרעה קרב'..."

ספורנו: "את חיל ההמון של כל רכב מצרים".

מה קשה לרש"י בפסוק? הסבירי כיצד מיישבים רש"י וספורנו את הקושי.

ג. "והנה מצרים נוסע אחריהם" (פסוק י').

מדוע נכתב "נוסע" בלשון יחיד? כתבי את שני הפירושים המובאים ברש"י.

(תשס"ה)

25. שמות, י"ד, ז' - ט"ו.

א. "וכל רכב מצרים" (פסוק ז').

רש"י: "ומהיכן היו הבהמות הללו?"

הסבירי את שאלת רש"י, וכתבי את תשובתו. [4 נקודות].

ב. "הנה מצרים נוסע אחריהם" (פסוק י').

מהו הקושי הלשוני במילים אלה, וכיצד מיישב רש"י קושי זה? כתבי את שני הפירושים של רש"י.

[4 נקודות]

ג. "מה תצעק אלי" (פסוק ט"ו).

לפי רש"י, מה רצה ה' ללמד את משה בדברים אלה? כתבי את שני הפירושים של רש"י [4 נקודות].

(תשע"ד)

26. שמות, י"ד, י"ז-י"ד.

א. "ופרעה הקריב" (פסוק י').

ראב"ע: "מחנהו, כי 'הקריב' בכל המקרא פועל יוצא".

מהו הקושי במילה "הקריב", שאליו ראב"ע מתייחס, וכיצד ראב"ע מיישב אותו?

ב. "והנה מצרים נוסע אחריהם" (פסוק י').

הסבירי את משמעות לשון יחיד בפסוק זה, ע"פ הפשט וע"פ הדרש המובאים ברש"י.

ג. "ה' ילחם לכם" (פסוק י"ד). רש"י: 'לכם' – בשבילכם. וכן: '... האתם תריבון לבעל' [שופטים, ו', ל"א].

כיצד רש"י מסביר את המילה "לכם", ומהי ההוכחה לפירושו מספר שופטים?

(תשנ"ט)

27. שמות, ט"ו, א'-ג'.

א. "אז ישיר משה" (פסוק א').

איזה קושי לשוני יש בפסוק, וכיצד רש"י מיישב אותו ע"פ הפשט, וע"פ דרשת חז"ל?

ב. "זה אלי ואנוהו" (פסוק ב').

רש"י מצטט בפירושו למילים "זה אלי" את דברי חז"ל: "ראתה שפחה על הים מה שלא ראו נביאים".

כיצד חז"ל למדו זאת?

ג. "ה' איש מלחמה ה' שמו" (פסוק ג').

בפירושו לפסוק ג' רש"י מביא כהוכחה לדבריו את הפסוק "ואנוכי בא אליך בשם ה' צבאות" (שמואל א', י"ז, מ"ה).

מהי פירושו, ומהי ההוכחה מפסוק זה?

(תשס"ז)

28. שמות, ט"ו, ב'-ה'.

א. כתבי שני פירושים למילה "ואנוהו" (פסוק ב').

ב. בארי ע"פ רש"י את התואר "ה' איש מלחמה" (פסוק ג').

ג. הביאי שני פירושים של רש"י, המסבירים את הקשר בין המילים "ה' שמו" לבין המילים "איש מלחמה".

ד. בפסוק ה' נאמר: "ירדו... כמו אבן".

רש"י: "ובמקום אחר – צללו בעופרת, ובמקום אחר – יאכלמו בקש".

כיצד מפרש רש"י הבדלים אלה?

(תשנ"ו)

29. שמות, ט"ו, כ"ה- כ"ז.

א. "שם שם לו חק ומשפט ושם נסהו" (פסוק כ"ה).

(1) לפי רש"י, מה לימד משה את העם במרה?

(2) לפי רש"י, מה היה הניסון במרה?

ב. כל המחלה אשר שמת במצרים לא אשים עליך כִּי אני ה' רפאך" (פסוק כ"ו)

הסבירי כיצד סוף הפסוק מנמק את ההבטחה "כל המחלה... לא אשים עליך",

לפי הפשט ולפי הדרש ברש"י.

ג. עיני בפסוק כ"ז.

מהי השאלה של רמב"ן על תוכן הפסוק, ומהי השושה שהוא עונה על שאלה זו?

30. שמות, ט"ו, כ"ב-כ"ז.

א. "ויסע משה את ישראל" (פסוק כ"ב).

רש"י: "הסיען בעל כורחם".

אור החיים: "נסיעה זו ע"פ משה נסעו, ומכאן ואילך – ע"פ ה'".

מה היה קשה לכל אחד מהפרשנים בביטוי "ויסע משה"?

ב. "כל המחלה אשר שמתני במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך" (פסוק כ"ו).

הסבירי מהו הקושי בפסוק זה, וכיצד מיישב אותו רש"י – ע"פ הפשט וע"פ הדרש.

א. "ויסע משה את ישראל" (פסוק כ"ב).

רש"י: "הסיען בעל כורחם".

אור החיים: "נסיעה זו ע"פ משה נסעו, ומכאן ואילך – ע"פ ה'".

מה היה קשה לכל אחד מהפרשנים בביטוי "ויסע משה"?

ב. "כל המחלה אשר שמתני במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך" (פסוק כ"ו).

הסבירי מהו הקושי בפסוק זה, וכיצד מיישב אותו רש"י – ע"פ הפשט וע"פ הדרש.

ג. (1) מדוע נסמכה פרשת "ויבואו מרתה" (פסוק כ"ג) לפרשת "ויבואו אילמה" (פסוק כ"ז), ע"פ אבן עזרא המובא ברמב"ן?

(2) מדוע התורה מפרטת את מספר מעיינות המים והתמרים, ע"פ רמב"ן?

(תשנ"ח)

31. שמות, ט"ו, ו'-ט"ו.

א. בפסוק ו' מוזכרת פעמיים המילה "ימינך".

הסבירי מדוע, לפי שני הפירושים שמביא רש"י.

ב. ע"פ רש"י, הסבירי את משמעות המילים "נורא תהילות" (פסוק י"א).

ג. "שמעו עמים ירגזון" (פסוק י"ד).

הסבירי, ע"פ רש"י, מדוע מוזכרים במיוחד העמים "פלשת", "אדום" ו"מואב" (פסוקים י"ד-ט"ו).

(תשס"ג)

32. שמות, ט"ו, א' – י'.

א. "אשירה לה' כי גאה גאה" [פסוק א'].
הסבירי את הביטוי "גאה גאה" לפי אחד הפירושים של רש"י. [4 נקודות].

ב. "זה קלי ואנוהו" [פסוק ב'].
הסבירי את המילה "ואנוהו" לפי שני הפירושים של רש"י. [4 נקודות].

ג. "ירדו במצולות כמו אבן" [פסוק ה'], "יאכלמו כקש" [פסוק ז'], "צללו כעופרת" [פסוק י']. מה

רש"י למד משלושת הדימויים האלה? [4 נקודות].

(תשע"ג)

33. שמות, ט"ו, כ"ג - כ"ו.

א. "ויבאו מרתה" [פסוק כ"ג].

רש"י: "כמו למרה".

הסבירי את הכלל הלשוני שלפיו פירש רש"י את המילה "מרתה" [4 נקודות].

ב. "שם שם לו חק ומשפט" [פסוק כ"ה].

על פי דברי חז"ל המובאים ברש"י, מה הם "החק והמשפט" שנצטוו במרה? [4 נקודות].

ג. "כל המחלה אשר שמתו במצרים לא אשים עליך" [פסוק כ"ו].

על פי הרשב"ם, על אילו מחלות מדובר בפסוק זה, ואיזו הוכחה לכך הוא מביא ממכות מצרים?

[4 נקודות]

(תשע"ב)

34. שמות, ט"ז, א'-ד'.

א. כיצד מנמק רש"י בפירושו לפסוק א' את ציון תאריך החנייה במדבר סיני?

ב. מהדגשת התורה בפסוק א' – "במדבר סיני" – רמב"ן מבאר את הרקע לתלונת בניי. הסבירי את דבריו.

ג. צייני את הפסוק בספר **יהושע**, המתאר עד מתי אכלו בניי את המן.

(תש"ס)

35. שמות ט"ז, א' - ח'.

א. עיין בפסוקים א' - ג'.

על פי רש"י ועל פי רמב"ן, הסבר על מה התלוננו בני ישראל ומדוע התלוננו. הסבר מאילו מילים בפסוקים לומד כל אחד מהם את פירושו. (6 נקודות)

ב. "למען אנסנו הילך בתורתי אם לא" (פסוק ד')

על פי רש"י, הסבר מהו הניסיון שניסה ה' את עם ישראל בהורדת המן. (5 נקודות)

ג. "ערב וידעתם [...] ובקר וראיתם [...] בתת ה' לכם בערב בשר לאכל ולחם בבוקר לשבוע" (פסוקים ו'-ח')

על פי רש"י, הסבר מדוע נתן ה' לבני ישראל את הבשר דווקא בערב ואת הלחם נתן להם דווקא בוקר. (5 נקודות)

36. שמות, ט"ז, ח'-כ"ג.

א. "בתת ה' לכם בערב בשר לאכל ולחם בבוקר לשבוע" (פסוק ח').

ע"פ רש"י, הסבירי מדוע ניתנו להם הבשר בערב והלחם בבוקר לשבוע.

ב. "וילקטו המרבה והממעייט" (פסוק י"ז).

רש"י: "וזהו נס גדול שנעשה בו".

הסבירי איזה נס היה כאן.

ג. "וירם תולעים ויבאש" (פסוק כ').

רש"י: "הרי זה מקרא הפוך".

רמב"ן: "ואילו היה המן מתליע כדרך הטבע – כדרך שאר המתליעים היה הדבר כן, אבל זה שהתליע בדרך נס, יתכן שהרים תולעים תחילה".

הסבירי את דברי רש"י ואת תגובת רמב"ן על דבריו.

ד. "ויאמר אליהם הוא אשר דבר ה' " (פסוק כ"ג).

רשב"ם: "מיום ראשון, ואני לא הגדתי לכם..."

ע"פ רשב"ם, הסבירי מדוע לא מסר משה לעם את דבר ה' מיד כשנאמר לו.

(תשנ"ז)

37. שמות, ט"ז, י"א-כ"ג.

א. "בין הערביים תאכלו בשר ובבוקר תשבעו לחם" (פסוק י"ב).

לפי רש"י, מדוע נאמר "תשבעו" רק על המן ולא על הבשר, ומדוע הוריד ה' לבני ישראל לחם בבוקר ובשר בערב?

ב. "ויהי ביום השישי לקטו לחם משנה, (פסוק כ"ב).

הסבר מהו "לחם משנה", לפי הפשט ולפי הדרש המובאים ברש"י.

ג. "ויאמר אליהם הוא אשר דיבר ה'" (פסוק כ"ג).

ע"פ רשב"ם, מדוע לא סיפר משה לבנ"י כבר קודם, ביום ראשון, את מה שה' דיבר אליו?

(תשס"ב)

38. שמות, ט"ז, ט"ז – י"ז.

א. עייני בפסוקים ט"ז – י"ז.

לפי רש"י, מה היה "הנס הגדול" בלקיטת המן? [4 נקודות].

ב. בפירוש של רש"י למילים "וחם השמש ונמס" שבפסוק כ"א מובא מדרש זה:

"ואומות העולם... יודעים מה שבחן של ישראל" [מכילתא].

על פי המדרש, הסבירי כיצד אומות העולם יודעות מהו השבח של ישראל. [4 נקודות].

ג. עייני בפסוקים כ"ב – כ"ג.

לפי רשב"ם [לפסוק כ"ג], הסבירי את פסוק כ"ב. [4 נקודות]

(תשע"ו)

39. שמות י"ז א'-ח'

א. "וירב העם עם משה" (פסוק ב').

"וילך העם על משה" (פסוק ג').

על פי רמב"ן לפסוק א', הסבר את ההבדל בין משמעות המילה "וירב" ובין משמעות המילה "וילך", ותאר את השתלשלות העניינים בפסוקים א'-ד'.

ב. "ומטך אשר הכית בו את היאר קח בידך"

על פי רש"י, מדוע הוזכר המעשה שעשה משה במטה בעבר?

ג. "ויבוא עמלק" (פסוק ח').

רש"י: "סמך פרשה זו למקרא זה"

אילו פרשות נסמכו, ומה לומדים מסמיכות זו? הסבר את תשובתך בעזרת המשל שבדברי רש"י.

40. שמות, י"ז, ח'-י"ג.

א. "ויבא עמלק..." (פסוק ח').

רש"י: משל לאדם שהרכיב בנו על כתפו...

מהו המשל ומהו הנמשל בהקשר לנאמר בפסוק זה? כיצד מלמד המשל שעל כפיות טובה מגיע עונש, ומהו הקשר לעמלק?

ב. "בחר לנו אנשים וצא הלחם" (פסוק ט').

מה היתה תכונתם המיוחדת של אנשים אלה? צייני פירוש אחד.

ג. "ויקחו אבן וישימו תחתיו וישב עליה" (פסוק י"ב).

מדוע התיישב משה על האבן, ומה באה התנהגותו זו ללמדנו על אופיו?

(תשנ"ה)

41. שמות, י"ז, א'-ד'.

עני ע"פ רמב"ן:

א. מה מוסיפה המילה "למסעיהם" על הכתוב בפסוק א': "ויסעו... ממדבר סין... ויחנו בריפידים"?

ב. מהו ההבדל בין "וירב העם" (פסוק ב') לבין "וילך העם" (פסוק ג')?

ג. מדוע לא התפלל משה מיד עבור בני ישראל, אלא רק אחרי התלונה?

(תשנ"ד)

42. שמות, י"ז, א'-י"ז.

א. "וירב העם עם משה" (פסוק ב').

"וילך העם על משה" (פסוק ג').

כיצד מסביר רמב"ן את השוני במשמעות המילים "וירב" ו"ילך"?

ב. משה דחה בתחילה את טענות העם: "מה תריבון עימדי... (פסוק ב'), ואח"כ נאמר: "ויצעק משה אל ה'" (פסוק ד').

לפי רמב"ן, מדוע משה לא התפלל בפעם הראשונה (פסוק ב'), ומדוע הוא התפלל בפעם השנייה?
ג. "ומטך אשא הכית בו את היאור קח בידך..." (פסוק ה').

כיצד רש"י מסביר את ההדגשה על תיאור המטה: "אשר הכית בו את היאור"?

(תשנ"ט)

43. שמות, י"ז, א'-ה'.

א. השווי בין פסוק א' בפרקנו ובין **במדבר**, ל"ג, י"ב-י"ד.

לאור השוואה זו, הסבירי מה מבטאת המילה "למסעיהם" ע"פ רמב"ן.

ב. "וירב העם עם משה" (פסוק ב').

"וילך העם על משה" (פסוק ג').

כיצד מסביר רמב"ן את השוני בין "וירב" ובין "וילך", ומדוע לדעתו לשון הכתוב שונה בשני הפסוקים?

ג. "וקח אתך מזקני ישראל" (פסוק ה').

לשם מה אמר ה' למשה שייקח איתו את הזקנים, ע"פ רש"י?

(תשס"ה)

44. שמות, י"ח, א'-י"א.

א. "וישמע יתרו... את כל אשר עשה אלוקים למשה ולישראל" (פסוק א').

רש"י: "שקול משה כנגד כל ישראל".

מהיכן רש"י לומד זאת?

ב. "ויחד יתרו" (פסוק ט').

הסבירי לפי פשוטו של מקרא ולפי מדרש אגדה.

ג. "כי בדבר אשר זדו עליהם" (פסוק י"א).

(1) מה פירוש המילה "זדו" לפי שני הפירושים של רש"י?

(2) רש"י: "בקדרה אשר בישלו – בה נתבשלו". מהו הנמשל?

(תשנ"ח)

45. שמות, י"ח, ז'-י"ב.

א. "ויחד יתרו על כל הטובה אשר עשה ה' לישראל" (פסוק ט').

ספורנו מפרש את הפסוק לגנותו של יתרו. הסבירי את פירושו.

ב. "עתה ידעתי" (פסוק י"א).

הסבירי מה ידע יתרו, לפי רש"י.

ג. באחד מפירושו לחלק השני של פסוק י"א כותב רש"י:

"ורבותינו דרשוהו לשון 'ויזד יעקב' [בראשית, כ"ה].

הסבירי פירוש זה של רש"י.

(תשס"ב)

46. שמות, י"ח, ח' - ט"ז.

א. "ויחד יתרו על כל הטובה" [פסוק ט'].

רש"י: "היינו דאמרי אנשי גיורא, עד עשרה דרי לא תבזי ארמאה באפיה".

בארי את דברי רש"י, והסבירי את הקשר בינם ובין המילים "ויחד יתרו" [4 נקודות].

ב. "כי בדבר אשר זדו עליהם" [פסוק י"א].

כתבי שניים מהפירושים של רש"י לדברים אלה. [4 נקודות].

ג. "כי יבא אלי העם לדרש אלקים" [פסוק ט"ו].

רמב"ן: "לדברים רבים [הם] באים לפני".

פרטי שלושה "דברים" שלמענם העם בא אל משה, לפי רמב"ן. [4 נקודות].

(תשע"ו)

47. שמות, י"ח, י"ג-כ"א.

א. "ויהי ממחרת וישב משה לשפוט את העם" (פסוק י"ג).

רש"י: "מוצאי יום הכיפורים היה".

כיצד רש"י מוכיח שרק אז יכול משה לשפוט את העם?

ב. עייני בפסוקים ט"ו-ט"ז.

לדברי רמב"ן, משה מציין שלושה תפקידים שהוא ממלא כמנהיג לישראל.

מהם שלושת התפקידים של משה, ואילו מילים בפסוקים אלה מבטאות כל אחד מהם?

ג. בפסוק כ"א מצוינות שלוש מהתכונות הדרושות מדייני ישראל:

"אנשי חיל", "אנשי אמת", "שונאי בצע".

הסבירי תכונות אלה ע"פ רש"י.

(תשס"ד)

48. שמות, י"ח, י"ג - כ"א.

א. "ויהי ממחרת" [פסוק י"ג].

לפי רש"י, מתי ישב משה לשפוט את העם, ומדוע ישב לשפוט דווקא בזמן זה?

[5 נקודות]

ב. "מדוע אתה יושב.. מן בקר עד ערב" [פסוק י"ד].

לפי רמב"ן [פסוק ט"ו], מהי התשובה של משה על השאלה של יתרו? [5 נקודות].

ג. "אנשי חיל..אנשי אמת שנאי בצע" [פסוק כ"א].

לפי רש"י, הסבירי שתיים מן התכונות האלה. [6 נקודות].

(תשע"ו)

49. שמות, י"ט, ה'-ו'.

א. בארי ע"פ רש"י: "סגולה" (פסוק ה');

"ממלכת כוהנים" (פסוק ו').

ב. מאיזו מילה בפסוק ה' לומד רש"י: "שכל התחלות קשות"?

ג. ספורנו לפסוק ו': "ויגוי קדוש" – בלתי נפסדים, אבל תהיו קיימים לעד באיש כמו שיהיה הענין לעתיד לבוא. כאמרו והיה הנשאר בציון והנותר בירושלים קדוש יאמר לו ואז"ל (סנהדרין) מה קדוש לעולם קיים אף הם לעולם קיימים וזה כי אומנם היתה כוונת האל יתברך במתן תורה לתת להם אז כל הטוב העתיד, לולי השחיתו דרכם בעגל".

(1) הסבירי את המושג "קדוש" ע"פ ספורנו.

(2) מדוע מזכיר ספורנו בפירושו את הפסוק: "והיה הנשאר בציון והנותר בירושלים קדוש יאמר לו"?

(תשנ"ד)

50. שמות י"ט, ז'- י"א.

א. "וישב ה' את דברי העם אל ה'" (פסוק ח')

על פי רש"י, הסבר את הקושי בפסוק, וכתוב את התירוץ לקושי זה.

ב. "ויגד משה את דברי העם אל ה'" (פסוק ט').

על פי רש"י, מה הם "דברי העם" שמסר משה לה'?

ג. עיין בפסוקים י"א- י"א.

על פי ספורנו לפסוק י"א, הסבר מהי משמעות הציווי "והיו נכונים".

51. שמות, י"ט, י"ז - י"ג

- א. עיין בפסוקים י"ז – י"א.
על פי ספורנו, כיצד נדרשו בני ישראל להתכונן לקראת המפגש עם ה', ומדוע? (6 נקודות)
- ב. "והגבלת את העם סביב לאמר" (פסוק י"ב).
על פי רש"י הסבר מהן שתי הפעולות שעל משה לעשות. (5 נקודות)
- ג. "במשך היבל" (פסוק י"ג)
על פי רש"י הסבר מהו יובל, מתי מושכים ביובל, ומה מסמלת משיכת היובל. (5 נקודות)

52. שמות, י"ט, ט"ז-ז"ד.

- א. "ויהי ביום השלישי בהיות הבוקר ויהי קולות וברקים" (פסוק ט"ז).
"ויוצא משה את העם לקראת האלוקים" (פסוק י"ז).
ע"פ רש"י, חז"ל לומדים מפסוקים אלה שתי הנהגות של הקב"ה. מה הן?
ב. "ויתיצבו בתחתית ההר" (פסוק י"ז).
כתבי את הפשט ואת המדרש המובאים בפירושו של רש"י למילים אלה.
ג. "ויאמר משה אל ה' לא יוכל העם לעלות וגו'" (פסוק כ"ג).
"ויאמר אליו ה' לך רד וגו'" (פסוק כ"ד).
ע"פ רש"י, כתבי מה טוען משה, והסבירי את תשובת ה'.
(תשס"ה)

53. שמות י"ט, ט' - י"ד.

- א. "ויגד משה את דברי העם את ה'" (פסוק ט').
על פי רש"י, מה היו "דברי העם"? כיצד דברי ה' בפסוק י' עונים על דבריהם? [4 נקודות].
ב. "והיו נכנים ליום השלישי" (פסוק י"א).
כיצד מסביר ספורנו את הדרישה הזו שה' דורש מהעם? [4 נקודות].
ג. "מן ההר את העם" (פסוק י"ד).
מה לומד רש"י מפסוק זה על מעלתו של משה? [4 נקודות].
(תשע"ב)

54. שמות, כ', א'-ז'.

- א. "וידבר אלוקים את כל הדברים האלה" (פסוק א').
רש"י: "מלמד שאמר הקב"ה עשרת הדברות בדיבור אחד... אי"כ מה ת"ל עוד 'אנוכי [ה' אלוקיך]' וילא יהיה לך? שחזר ופירש על כל דיבור ודיבור בפני עצמו".

הסבירי את שאלתו של רש"י ואת תשובתו.

ב. רמב"ן מציין (בפירושו לפסוק ז') את השוני בלשון בין שני הדיברות הראשונים לשאר הדיברות. מהו השוני, וכיצד רמב"ן מסביר את הטעם לשוני זה?

ג. "פוקד עוון אבות... על שלשים ועל רבעים לשונאיי" (פסוק ה').

"ועושה חסד לאלפים" (פסוק ו').

בפירושו לפסוק ו' רש"י מביא את דברי חז"ל (סוטה, י"א): "נמצאת מידה טובה יתירה על מידת פורענות אחת על חמש מאות".

מניין חז"ל לומדים זאת?

(תשנ"ד)

55. שמות כ' ח'-י"א

א. עיני בפסוק ח'

לפי רשב"ם, את איזה "יום" התורה מצווה לזכור, וכיצד יש "לקדשו"?

ב. "ובנך ובתך" (פסוק י')

רש"י: "אלו קטנים"

לפי רש"י, איזו אזהרה נלמדת מן המילים, "אתה ובנך ובתך", ומה ההכרח לפרש כך?

ג. "על כן ברך ה' את יום השבת ויקדשהו" (פסוק י"א)

לפי רש"י, הסבירי במה ברך ה' את יום השבת וכיצד קידש אותו.

56. שמות, כ', א'-ז'.

א. "וידבר אלוקים את כל הדברים האלה" (פסוק א').

רש"י: "מלמד שאמר הקב"ה עשרת הדיברות בדיבור אחד... אם כן מה תלמוד לומר עוד 'אנוכי [ה' אלוקיך]! ו'לא יהיה לך'! שחזר ופירש על כל דיבור ודיבור בפני עצמו".

הסבירי את שאלתו של רש"י ואת תשובתו.

ב. רמב"ן מציין (בפירושו לפסוק ז') את השוני בלשון בין שני הדיברות הראשונים לשאר הדיברות. מהו השוני, וכיצד רמב"ן מסביר את הטעם לשוני זה?

ג. "פוקד עוון אבות... על שלשים ועל רבעים לשונאיי" (פסוק ה').

"ועושה חסד לאלפים" (פסוק ו').

בפירושו לפסוק ו' רש"י מביא את דברי חז"ל (סוטה, י"א): "נמצאת מידה טובה יתירה על מידת פורענות אחת על חמש מאות".

מניס חז"ל לומדים זאת?

(תשנ"ז)

57. שמות, כ', ז'-י"ב.

א. מה לומדים מהציווי "זכור את יום השבת לקדשו" (פסוק ח'), לפי רש"י?

ב. "למען יאריכון ימך" (פסוק י"ב).

רש"י: "שדברי תורה נוטריקון הם, נדרשים מכלל הן לאו, ומכלל לאו הן".

מה מוסיף הסברו של רש"י להבנת הפסוק?

ג. מהו ההבדל בין שני הדיברות הראשונים לבין שאר הדיברות, ע"פ רמב"ן (פסוק ז')?

(תשנ"ח)

58. שמות, כ', ז'-ט'.

א. "לא תישא את שם אלוקיך לשווא" (פסוק ז').

ע"פ רמב"ן, מהו ההבדל הראשוני בין שני הדיברות הראשונים לשאר הדיברות, ומהי הסיבה להבדל זה?

ב. "זכור את יום השבת" (פסוק ח').

רש"י: "זכור ושמור בדיבור אחד נאמרו".

מה מביא את רש"י לומר זאת?

ג. "ששת ימים... ועשית כל מלאכתך" (פסוק ט').

מכילתא: "וכי אפשר לו לאדם לעשות כל מלאכתו בששת ימים?"

מה עונה רש"י על שאלה זו?

(תשי"ע)

59. שמות, כ', א'-ז'.

א. "לא יהיה לך" (פסוק ג').

"לא תעשה לך" (פסוק ד').

מה רש"י שואל בנוגע לציוויים אלה, ומה הוא עונה על כך?

ב. "ועושה חסד לאלפים לאוהביו" (פסוק ו').

רש"י: "נמצאת מידה טובה יתרה על מידת הפורענות אחת על חמש מאות".

כיצד רש"י מדייק זאת מפסוקים ה'-ו'?

ג. במה לשון התורה בשני הדיברות הראשונים שונה מלשונה בשאר הדיברות, ומהי הסיבה להבדל זה, לדעת הרמב"ן?

(תשס"ז)

60. שמות, כ', כ"א-כ"ג.

א. "מזבח אדמה תעשה ליי" (פסוק כ"א).

כתבי את שני הפירושים של רש"י ל"מזבח אדמה".

ב. "ואם מזבח אבנים תעשה ליי" (פסוק כ"ב).

רש"י: "כל אם ואם שבתורה רשות, חוץ משלושה...".

באילו שני מקומות נוספים בתורה "אם" איננו רשות?

מהי משמעות של "אם" במקומות אלו?

ג. "כי חרבך הנפת עליה ותחלליה" (פסוק כ"ב).

מדוע נחשב השימוש בברזל לחילול המזבח? בתשובתך הביאי אחד מהסבריו של רש"י.

(תשס"ד)

61. שמות, כ"ד, א' - י'.

א. עייני בפסוקים א' - ג'.

(1) "ואל משה אמר" [פסוק א']

לפי רש"י, מתי אמר ה' פרשה זו?

(2) "את כל דברי ה' ואת כל המשפטים" [פסוק ג'].

לפי רש"י, מה הן המצוות שמסר משה לעם ביום זה?

[6 נקודות]

ב. עייני בפסוק ו'.

לפי רש"י, מה הם שלושת הדברים שנדרשו אבותינו לעשות כדי להיכנס לברית?

[4 נקודות].

ג. "ויראו את אלקי ישראל" [פסוק י'].

(1) לפי רש"י, מה היה החטא של נדב ואביהוא ושבעים הזקנים?

(2) לפי רש"י, מדוע נדב, אביהוא ושבעים הזקנים לא נענשו מיד, ומתי נפרע ה' מכל אחד מהם? [6

נקודות]

(תשע"ו)

62. שמות, כ"ד, י"ב-ט"ז

א. "עלה אלי ההרה והיה שם..." (פסוק י"ב)

לפי רש"י, מתי נצטווה משה לעלות להר, כמה זמן שהה שם, ומה מסר לו ה' שם?

ב. "ויקם משה ויהושע משרתו ויעל משה" (פסוק י"ג)

לפי רש"י, היכן שהה יהושע בעת שעלה משה להר סיני?

מהי ההוכחה של רש"י לפירושו?

ג. "וישכון כבוד ה' על הר סיני ויכסהו הענן ששת ימים" (פסוק ט"ז)

לפי אחת הדעות שרש"י מביא, הסבר על אילו שישה ימים מדובר.

63. שמות, כ"ד, א' – י"ב.

א. "עלה אל ה'" [פסוק א'].
ב. "עלה אלי ההרה" [פסוק י"ב].

(1) על פי רש"י לפסוק א' – מתי הייתה העלייה הראשונה, ועל פי רש"י לפסוק ג' – מה הייתה מטרתה?

(2) על פי רש"י לפסוק י"ב – מתי הייתה העלייה השנייה, ומה הייתה מטרתה? [4 נקודות].

ב. בפירוש של רש"י לפסוק ו' מובאים דברי חז"ל אלה: "שנכנסו אבותינו לברית במילה וטבילה והזאת הדמים".

מהו השלב בתהליך הכניסה לברית המתואר בפסוקים ה' – ח'? תארי את השלב הזה. [4 נקודות].

ג. "ואל אצילי בני ישראל לא שלח ידו" [פסוק י"א].

על פי רש"י, עני על השאלות האלה:

* מי הם "אצילי בני ישראל"?

* מדוע "לא שלח ידו" אליהם, ובאילו שני אירועים נפרע מהם ה'?

[4 נקודות].

(תשע"ה)

מאגר של שאלות בגרות בירמיה

1. ירמיה, א'.

- א. בפסוק ב' ובפסוק י"ג מוזכרים זמנים שונים לנבואת ירמיהו.
אם כן, מתי ניבא ירמיהו?
ב. הסבירי את טענתו של ירמיהו נגד מינויו לנביא (פסוק ו'), וכתבי מה משיב לו ה'
על טענתו.
ג. מה מסמל "מקל שקד" (פסוק י"א), ומה מסמל "סיר נפוח... ופניו מפני צפונה"
(פסוק י"ג)?

(תשס"ח)

2. ירמיה, א', א'-י"ח.

- א. בפסוק ב' נזכר זמנה של נבואת ירמיהו, ואילו בפסוק ג' נזכרים זמנים אחרים.
מתי אכן נאמרה נבואת ירמיהו?
ב. "נביא לגויים נתתיך" (פסוק ה').
למי היתה מיועדת נבואתו של ירמיהו?
ג. הסבירי את הדימוי "לעיר מבצר ולעמוד ברזל ולחומות נחושת" (פסוק י"ח).
מדוע זקוק הנביא להבטחה זו?

(תשס"א)

3. ירמיה, א', ד' – י"ז.

- א. "נביא לגויים נתתיך" [פסוק ה').
"הפקדתיך היום הזה על הגויים" [פסוק י').
כתבי מי הם ה"גויים" בכל אחד מן הפסוקים, ומהו התפקיד של הנביא ירמיהו, על פי כל אחד מן
הפסוקים.
ב. מה מסמל "מקל שקד" [פסוקים י"א – י"ב], מהו "סיר נפוח", ומדוע "ופניו מפני צפונה"
[פסוקים י"ג – י"ד]?
ג. "אל תחת מפניהם פן אחתך לפניהם" [פסוק י"ז].
הסבירי דברים אלו.

(תשע"ה)

4. ירמיה, ב', א'-כ"ב.

- א. מן מכונה ע"י הנביא בכינויים שלהלן, ומדוע דווקא בכינויים אלה?
(1) "קודש... לה' ראשית תבואתה" (פסוק ג').
(2) "תופשי התורה" (פסוק ח').
(3) "הרועים" (פסוק ח').
4. ירמיה ב' י"ג- י"ח
א. עיני בפסוק י"ג.
מה הן שתי הרעות? בתשובתך הסבירי את המילים "בארות בארת נשברים"
ב. עיני בפסוק י"ד.
הסבירי את התמיהה של הנביא.
ג. "מה לך... לשתות מי שחור... לשתות מי נהר" (פסוק י"ח)
מה מבטאת שתיית מי השיחור, ומדוע אין לשתות מהם?

5. ירמיה, ב', א'-י"ד.

- א. מה הקשר בין פסוק ב' ובין התוכחה שבפסוקים שאחריו?
ב. "ותופשי התורה לא ידעוני והרועים פשעו בי" (פסוק ח').
מי הם "תופשי התורה", ומי הם "הרועים", ובמה הנביא מאשים אותם?
ג. "כי שתיים רעות עשה עמי" (פסוק י"ג).
פרטי מה הן שת הרעות.

(תשס"ג)

6. ירמיה, ב', א'-י"ב.

- א. עייני בפסוקים ה'-ח'. צייני את מי הנביא מוכיח בפסוקים ה'-ז', את מי הוא מוכיח בפסוק ח', ועל מה הוא מוכיח כל אחד מהם.
ב. עייני בפסוקים י'-י"א. מהי ההשוואה שעושה הנביא בין העמים השכנים ובין עם ישראל, ומהי המסקנה העולה מהשוואה זו?
ג. הסבירי את פסוק י"ב.

(תש"ע)

7. ירמיהו, ב', א' – י"ז.

- א. "קדש ישראל לה' ראשית תבואתה" (פסוק ג').
מהו הדימוי של ישראל בפסוק זה? הסבירי מדוע "כל אכליו יאשמו".
ב. (1) בפסוק י' הנביא מזכיר את "אי כתיים" ו"קדר", מהי מטרתו?
(2) מי הם "בני נוף ותחפנס" המוזכרים בפסוק ט"ז, ומדוע הזכיר אותם הנביא?
ג. "העבד ישראל אם יליד בית" (פסוק י"ד).
לפי דברי הנביא, הסבירי את התמיהה של העם.

(תשע"ה)

8. ירמיה, ז', א'-י"ד.

- א. "היכל ה' היכל ה' היכל ה' המה" (פסוק ד').
בארי את דבריהם של נביאי השקר, והסבירי מדוע נאמר שלוש פעמים "היכל ה'".
ב. "המערת פריצים היה הבית הזה" (פסוק י"א).
מדוע הנביא קורא לבית המקדש "מערת פריצים", וכיצד מתקשר פסוק זה לשני הפסוקים הקודמים לו?
ג. בפסוקים א'-י"ד הנביא מוכיח, ע"פ מאורע מהעבר, שה' מעניש את עם ישראל על חטאיו. באיזה מאורע מדובר?

(תשס"ב)

9. ירמיהו, ז', א'-י"ב.

- א. עיין בפסוק ד'.
מה הם "דברי השקר" שהעם בוטח בהם, ומדוע הביטוי "היכל ה'" חוזר שלוש פעמים בפסוק?
ב. "המערת פריצים היה הבית הזה" (פסוק י"א).
הסבר את הדימוי ואת התוכחה שבאים לידי ביטוי בדברי הנביא בפסוק זה. (3 נקודות)
ג. עיין בפסוק י"ב.
הדברים שהעם בוטח בהם הם דברי שקר.
הסבר קביעה זו על פי הפסוק. (3 נקודות)

10. ירמיה, ז', א'-י"ד.

- א. "היכל ה' היכל ה' היכל ה' המה" (פסוק ד').
בארי את דבריהם של נביאי השקר, והסבירי מדוע נאמר שלוש פעמים "היכל ה'".
ב. "המערת פריצים היה הבית הזה" (פסוק י"א).
מדוע הנביא קורא לבית המקדש "מערת פריצים", וכיצד מתקשר פסוק זה לשני הפסוקים הקודמים לו?
ג. בפסוקים א'-י"ד הנביא מוכיח, ע"פ מאורע מהעבר, שה' מעניש את עם ישראל על חטאיו. באיזה מאורע מדובר?

11. ירמיה, ז', כ"א – כ"ט.

- א. "עלותיכם ספו על זבחיכם ואכלו בשר" (פסוק כ"א).
לדברי ירמיה, מה ההבדל בין עולות לזבחים?
מה מציע הנביא לישראל בפסוק זה, ומדוע הוא מציע זאת? [2 נקודות].
ב. "ויהיו לאחור ולא לפני" (פסוק כ"ד).
הסבירי את תלונת הנביא במשפט זה. [2 נקודות].
ג. הסבירי את הציווי "גזי נזרך" (פסוק כ"ט), וכתבי מדוע יש לעשות זאת. [2 נקודות].

(תשע"ב)

12. ירמיה, ח', י"ג-כ"ג.

- א. מה מצבו של עם ישראל ע"פ פסוקים י"ג-י"ד?
ב. הסבירי את פסוק י"ח.
ג. "הצרי אין בגלעד" (פסוק כ"ב). הסבירי דימוי זה ואת משמעותו.

(תשס"ח)

13. ירמיה, ח', י"ג – כ'.

- א. "אסף אסיפם... ואתן להם יעברום" (פסוק י"ג).
הסבירי את הביטוי "אסף אסיפם", ואת הקשר בינו ובין הביטוי "ואתן להם יעברום".
ב. עייני בפסוק י"ד.
כתבי מי הם הדוברים בפסוק זה, והסבירי את דבריהם.
ג. הסבירי את דברי הנביא שבפסוק י"ח.

(תשע"ו)

14. ירמיה, ט', א'-ח.

- א. בארי: "עקוב יעקב" (פסוק ג');
"העוה נלאו" (פסוק ד').
ב. מהי כוונת הכתוב בפסוק ו': "כי איך אעשה מפני בת עמי"?
ג. בפסוק ח' שואל הנביא: "העל אלה לא אפקוד בם".
צייני ארבעה חטאים בעלי מכנה משותף הנזכרים בפסוקים אלה.
מהו המכנה המשותף לחטאים שציינת?

(תשנ"ד)

15. ירמיה ט', א'- י"ג

- א. על פי פסוקים ב'- ז', הנביא מוכיח את העם על חטא השקר.
הסבר את הדימוי שמוזכר בפסוק ב' ואת הדימוי שמוזכר בפסוק ז'.
- ב. "הנני צורפם ובחנתים כי איך אעשה מפני בת עמי" (פסוק ו')
הסבר את הקשר בין שני חלקי הפסוק.
- ג. "על עזבם את תורת אשר נתתי לפניהם" (פסוק י"ב).
הסבר מה פסוק זה מוסיף על התוכחה שבפסוקים א'- ח'.

16. ירמיה, ט', א'-כ"ג.

- א. הסביר את חטאי העם על פי הפסוקים הבאים:
* "וידרכו את לשונם קשתם שקר..." (פסוק ב').
* "חוץ שוחט לשונם" (פסוק ז').
מה המשותף לחטאים אלה?
ב. "על עזבם את תורתי" (פסוק י"ב).
מצודת דוד: "שהעיקר הוא על אשר עזבו את תורתי".
הסביר, ע"פ מצודת דוד, מה משמעות "על עזבם תורתי", ומדוע עזיבת התורה גרמה לאובדן הארץ (פסוק י"א).
ג. "וידוע אותי" (פסוק כ"ג).
הסביר דברים אלה על פי פירושו של רד"ק או של מצודת דוד שלפניך:
רד"ק: "וידיעת הק-ל היא ללכת בדרכיו, לעשות חסד משפט וצדקה, כי כן עושה אותם הוא".
מצודת דוד: "... במה שהשכיל ויודע אותי, אשר אני ה' ואין עוד מלבדי, ואני הוא העושה חסד לאוהבי ולשומרי מצוותי, ואני הוא העושה משפט להיפרע מן הרשעים..."
(תשנ"ט)

17. ירמיה, י"ז, א'-י"א.

- א. פרטי שלושה מהחטאים המוזכרים בפסוקים אלה. בססי את תשובתך על הפסוקים.
- ב. כתבי מהו העונש על כל חטא שפירטת בסעיף א'.
- ג. "הררי בשדה" (פסוק ג').
אל מי פונה הנביא, ומדוע הוא מכנה אותם "הררי"? הסבירי ע"פ רש"י אך מצודת דוד.
(תשס"ו)

18. ירמיה, י"ז, א'-י"א.

- א. פרטי שלושה מהחטאים המוזכרים בפסוקים אלה. בססי את תשובתך על הפסוקים.
- ב. כתבי מהו העונש על כל חטא שפירטת בסעיף א'.
- ג. "הררי בשדה" (פסוק ג').
אל מי פונה הנביא, ומדוע הוא מכנה אותם "הררי"? הסבירי ע"פ רש"י אך מצודת דוד.

19. ירמיה, י"ז, ד' - י'.

- א. "ושמטתה ובך מנחלתך... והעבדתך את איביך" (פסוק ד').
מהו העונש שבפסוק זה, ומהו החטא שהביא לעונש זה? [3 נקודות].

ב. עיני בפסוק ח'.

מהו השכר של הבוטח בה? בתשובתך הסבירי את הדימויים שבפסוק. [3 נקודות].

ג. (1) הסבירי את המשמעות של הביטוי "עקב הלב מכל ואנש הוא" [פסוק ט'].
(2) מהו הקשר בין פסוק ט' לפסוק י'?

(3 נקודות)

(תשע"ו)

20. ירמיה, ל"א, י"ז-ל'.

א. "אפרים מתנוודד יסרתני ואוסר כעגל לא לומד" (פסוק י"ז).

הסבירי את המשמעות של פסוק זה בהקשרו.

ב. עייני בפרק ל"א, פסוק כ', ובפרק ל"ב, פסוקים וי-ט, ט"ו.

הסבירי את הציוויים הנזכרים בשני הפרקים, וצייני מהי המשמעות המשותפת לשניהם.

ג. "בימים ההם לא יאמרו עוד..." (פסוק כ"ח).

הסבירי את הנמשל בפסוק זה.

(תשנ"ט)

21. ירמיה, ל"א, י"ז-י"ח.

א. "שמוע שמעתי אפרים מתנוודד יסרתני ואוסר" (פסוק י"ז).

מי הוא האומר "שמוע שמעתי", ומה תוכן השמועה ששמע?

ב. הסבירי את הדימוי "כעגל לא למד", ואת הקשר בינו ובין הבקשה שאחריו.

ג. "כי אחרי שובי נחמתי ואחרי הודעי ספקתי על ירך" (פסוק י"ח).

הסבירי דברים אלה.

(תשס"ה)

22. ירמיה, ל"א, א'-ב'.

א. עין בפסוק א'.

מי "מצא חן", ומדוע הם מכונים "עם שרידי חרב"?

הסבר כיצד נתגשם הנבואה "הלוד להרגיעו ישראל". [3 נקודות]

ב. "מרחוק ה' נראה לי" (פס' ב')

מהי הכוונה במילה "מרחוק", ואל מי נראה ה'?

ג. עיין בירמיה, ב', ב'.

(1) ממה נובעת אהבת ישראל, על פי פרק ב', פסוק ב'?

(2) ציין ענין משותף אחד הנזכר בפסוק זה ובפסוקים א'-ב' בפרק ל"א, מלבד אהבת ה' לישראל. [3 נקודות]

23. ירמיה, ל"א, י"ז-ל'.

א. "אפרים מתנוודד יסרתני ואוסר כעגל לא לומד" (פסוק י"ז).

הסבירי את המשמעות של פסוק זה בהקשרו.

ב. עייני בפרק ל"א, פסוק כ', ובפרק ל"ב, פסוקים וי-ט, ט"ו.

הסבירי את הציוויים הנזכרים בשני הפרקים, וצייני מהי המשמעות המשותפת לשניהם.

ג. "בימים ההם לא יאמרו עוד..." (פסוק כ"ח).

הסבירי את הנמשל בפסוק זה.

24. ירמיה, ל"א, א' – ד' .

- א. "מצא חן במדבר עם שרידי חרב" [פסוק א'].
מי מצא חן בעיני מי, ומתי הוא מצא חן בעיניו? בתשובתך הסבירי את הכינוי "שרידי חרב".
ב. "עוד אבנך ונבנית" [פסוק ג'].
לאיזה בנין הנביא מתכוון בדבריו, ומהי הבשורה במילים "אבנך ונבנית"?
ג. "נטעו נטעים וחללו" [פסוק ד'].
מה הנביא מבשר לעם ישראל במילים האלה?

(תשע"ג)

25. ירמיה, ל"ב.

- א. "כי לך משפט הגאולה לקנות" (פסוק ז').
מהו "משפט הגאולה" שעליו מדבר חנמאל, ע"פ מצודת דוד?
ב. "הסבירי מה טוען ירמיהו לפני ה' בפסוקים כ"ד-כ"ה.
ג. "כיצד עונים דברי ה' בפסוק כ"ז על טענתו של ירמיהו? בתשובתך התבססי גם על פסוקים מ"ג-מ"ד.

(תשס"ד)

26. ירמיה, ל"ב, ו' – ט"ו.

- א. "כי לך משפט הירושה ולך הגאולה קנה לך" (פסוק ח').
מהו "משפט הירושה", ומדוע חנמאל בא דווקא אל ירמיהו בבקשה שיקנה את שדהו?
ב. הסבירי: "ספר המקנה את החתום... ואת הגלוי" (פסוק י"א).
ג. "מהי משמעות המעשה של קניית השדה, ושל מתן ספר המקנה בכלי חרש?

(תשס"ט)

27. ירמיה, ל"ד.

- א. מהם שני הנושאים בפרק ל"ד?
ב. מהי הסתירה לכאורה בין הנבואה שבפסוק ה' ובין הנאמר בפסוק ג' ובפסוק כ"א?
ג. הסבירי כיצד מיישב אותה רש"י אן מצודת דוד.
ד. בפסוק ח' ובפסוק י"ג מוזכרות שתי בריתות.
בין מי למי נכרתה כל אחת מהבריתות, מתי נכרתה, ומהו תוכנה?

(תשס"ו)

28. ירמיה, ל"ד, ח' – כ"ב.

- א. מהי הברית המוזכרת בפסוק ט"ו?
ב. "ותשבו ותחללו את שמי" [פסוק ט"ז].
מהו חילול השם שאליו הנביא מתכוון?
ג. המילה "דרור" כתובה פעמיים בפסוק י"ז.
מהי משמעות ה"דרור" בחלק הראשון של הפסוק, ומה המשמעות ה"דרור" בחלק השני של הפסוק?

(תשע"ד)

29. ירמיה, ל"ד.

- א. מה הם שני הנושאים הנידונים בפרק?
ב. למלך צדקיהו נאמרו שתי נבואות:
* "ואתה לא תמלט מידו כי תפוש תתפש" (פסוק ג').
* "בשלום תמות" (פסוק ה').
מה היה סופו של צדקיהו לפי נבואות אלה?
ג. בפסוקים י"ג וי"ח מוזכרות שתי בריתות. מה הן שתי הבריתות, ומהו תוכנן?

(תשנ"ו)

מאגר של שאלות בגרות בישעיה

1. **ישעיה, א', י"א-י"ח.**
א. ע"פ פסוקים י"א-ט"ו ישראל מקיימים מצוות, ואעפ"כ הנביא מוכיח אותם על כך. צייני שלוש מהמצוות שהנביא מוכיח את ישראל עליהן, והסבירי מדוע הוא מוכיח אותם על כל אחת מהן.
ב. הסבירי את המילים "לכו נא ונוכחה" (פסוק י"ח), והסבירי את הקשר שלהן להמשך הפסוק.
- (תשס"ט)
2. **ישעיה ב', ה'-כ"ב.**
א. "כי נטשתה עמך בית יעקב כי מלאו מקדס" (פ"ס ו'). מיהו הנוטש? הסבר מדוע נטש.
ב. הסבר את הקשר בין פסוק ז' לפסוק ח'.
ג. עיין בפ"ס כ"ב.
הסבר את פניית הנביא אל החוטאים, ואת הנימוק שלו לפנייתו.
- (תשע"ד)
3. **ישעיה ב'.**
א. "בית יעקב לכו ונלכה" (פסוק ה').
מי הם הדוברים בפסוק זה, ומה הקשר בין פסוק ה' ובין פסוקים א'-ד'?
ב. "כי נטשתה עמך בית יעקב" (פ"ס ו').
מדוע נטש ה' את עמו. בתשובתך פרטי שני עניינים.
ג. הסבירי את הקריאה של הנביא בפסוק כ"ב.
3. **ישעיה, ב', ו'-כ"ב.**
א. "כי נטשתה עמך בית יעקב" (פסוק ו').
צייני שלוש סיבות, בגלל נטש ה' את עמו, ע"פ פסוקים ו'-ח'.
ב. צייני שלושה שלבים שבהם יגיעו החוטאים להכרה הנכונה על האדם: "במה נחשב הוא" (פסוק כ"ב)?
4. **ישעיה, ב'.**
א. "ונהרו אליו כל הגויים" (פסוק ב').
מה יביא אותם לכך, ואיזו תועלת תצמח להם?
ג. "ונשגב ה' לבדו ביום ההוא" (פסוק י"א).
מהו "היום ההוא"? צייני שתיים מהסיבות לבואו של "היום ההוא".
- (תשנ"ז)
5. **ישעיה, ב', ה'-כ"ב.**
א. "בית יעקב לכו ונלכה באור ה'" (פסוק ה').
מי הא הדובר בפסוק זה, מהי משמעו ההליכה "באור ה' "?
ב. "כי נטשתה עמך" (פסוק ו').

אל מי הנביא פונה במילים אלו? הסבירי את הנימוקים לנטישה, המובאים בפסוק זה.

ג. הסבירי את פסוק כ"ב בהקשר לשני הפסוקים שלפניו.

(תשס"ד)

6. ישעיה, ב', ה' - כ"ב.

א. "כי נטשת עמך בית יעקב כי מלאו מקדס" מיהו הנוטש? הסבירי מדוע נטש.

ב. הסבירי את הקשר בין פסוק ז' לפסוק ח'.

ג. עיני בפסוק כ"ב.

הסבירי את פניית הנביא אל החוטאים, ואת הנימוק שלו לפנייתו.

ישעיה, מ"ג, י"ד - י"ט.

א. "למענכם שלחתי בבלה" (פסוק י"ד)

את מי שלח ה', מדוע שלח, ומהי המשמעות של "למענכם"?

ב. אילו ישועות נרמזות בפסוקים ט"ז - י"ז?

ג. "הנני עושה חדשה" (פסוק י"ט)

מהי כונת הנביא במילים האלה, ומה הקשר בין המילים האלה לפס' י"ח?

7. ישעיה, ה', ז' - כ"ג.

א. "ויקו למשפט והנה משפח לצדקה והנה צעקה" (פסוק ז').

הסבירי את הפסוק בהקשר למשל הכרם.

ב. בקטע זה יש שישה פסוקים הפותחים במילה "הוי".

מהי המשמעות של המילה "הוי"? הסבירי את תוכחת הנביא בשניים מהפסוקים האלה.

הסבירי את הפסוקים:

(1) "ויגבה ה' צבאות במשפט" (פסוק ט"ז).

(2) "וחרבות מחים גרים יאכלו" (פסוק י"ז).

(3) "וכעבות העגלה חטאה" (פסוק י"ח).

(תשס"ו)

8. ישעיהו, ה', ח' - י"ז.

א. "הוי מגיעי בית בבית שדה בשדה יקריבו" (פסוק ח').

מהו החטא המתואר בפסוק זה, ומה יהיה העונש של החוטאים, על פי פסוקים ט' - י"?

ב. "הוי משכימי בבקר שכר ירדפו" (פסוק י"א).

כתבי מהו החטא המתואר בפסוקים י"א - י"ב, והסבירי מדוע ייענשו החוטאים דדוקא בעונש

הכתוב בפסוקים י"ג - י"ד.

ג. עיני בפסוקים י"ז.

מי הם ה"כבשים", מהי משמעות התיאור "כדברם", ומה הם "חרבות מחים"?

(תשע"ה)

9. ישעיה, ו'

א. "ואמר אוי לי כי נדמת" (פיס ה')

ממה מפתח הנביא, מדוע? (3 נקודות)

ב. על פי פסוקים ו'ז' הסבר מה היה החטא של הנביא, וכיצד הוא נענש.

(3 נקודות)

ג. "ועוד בא עשיריה ושבה והיתה לבער" (פיס י"ג)

מה עשיריה ומה יהיה בסופה (3 נקודות)

(תשע"א)

10. ישעיה, ו'.

א. "בשנת מות המלך עוזיהו" (פסוק א').

רש"י ומצודת דוד: "כשנצטרע".

מדוע אי אפשר לפרש דברים אלה ע"פ הפשט? בתשובתך התבססי על נושא הפרק ועל הנאמר בפרק א', פסוק א'.

ב. מה היתה תגובת הנביא על המראה שראה בנבואתו, וכיצד הוא נימק את תשובתו?

ג. "וסר עוונך וחטאתך תכופר" (פסוק ז').

מהו העוון, ואיך הוא יכופר?

(תשס"ג)

11. ישעיה, ו' א'-ג'

א. "בשנת מות המלך עוזיהו" (פסוק א')

על פי המפרשים, הסבר את משמעות המילים "בשנת מות". (2 נקודות)

ב. (1) מדוע קראו השרפים "זה אל זה" (פסוק ג)?

(2) הסבר מדוע המילה "קדוש חוזרת שלוש פעמים ברציפות בפסוק. (4 נקודות)

12. ישעיה, ו' ה'-י"ג.

א. עיין פ"ס ה'

ממה חשש ישעיהו, ומדוע?

ב. הסבר את פס' י"ג לפי אחד מן הפרושים שלמדת.

(תשע"ז)

13. ישעיה, י"א, א'-י"א.

א. בפרק י' בישעיה מדובר בהצלחת ישראל מיד סנחריב מלך אשור.

הסבירי, ע"פ רש"י אן מצודת דוד, מהו הקשר בין עובדה זו ובין פסוק א' בפרקנו.

ב. הסבירי, ע"פ רש"י או מצודת דוד, מה פירוש המילים "והריחו ביראת ה'" (פסוק ג'), וכתבי כיצד המשך הפסוק מוסבר ע"פ מילים אלה.

ג. הביטוי "והיה ביום ההוא" חוזר בפסוק י' ובפסוק י"א.

לאיזה "יום" מתכוון הנביא, ומה יקרה ביום זה?

(תשס"ה)

14. ישעיהו י"א.

- א. "אשר עמד לנס עמים אליו גוים ידרשו" [פסוק י].
הסבירי את המעלה של מלך המשיח, על פי פסוק זה.
ב. "יוסיף ה' שנית ידו" [פסוק י"א].
מהי הגאולה הראשונה שהנביא מתכוון אליה, ומהי הגאולה ה"שנית"?
ג. מה הנביא מבשר בפסוק י"ג?

(תשע"ג)

15. ישעיה, י"א, י"ג-ט"ו

- א. עיין בפסוק י"ג.
הסבר איזו קנאה תסור. בתשובתך באר את המילים "יהודה לא יִצַר את אפרים".
ב. עיין בפסוק ט"ו.
על פי פסוק ט"ו, הסבר את הפעולות של ה' בזמן הגאולה, וכתוב מהי המטרה של פעולות אלה.

16. ישעיה, י"ב, א'-ג'.

- א. "אודך ה' כי אנפת ביי" [פסוק א']. על מה מודה המתפלל?
ב. "כי עזי וזמרת י-ה ה', ויהי לי לישועה" [פסוק ב'].
בארי את המילים המודגשות, והסבירי את הקשר בין שני חלקי הפסוק.
ג. מהי הבשורה בפסוק ג'?

(תשס"ז)

17. ישעיהו, י"ב, א' – ג'.

- א. "אודך ה' כי אנפת ביי" [פסוק א'].
הסבירי את הביטוי "כי אנפת ביי", וכתבי מדוע ישעיהו מודה לה' על כך.
ב. "עזי וזמרת י – ה ה' ויהי לי לישועה" [פסוק ב'].
בארי את הביטוי "עזי וזמרת קה", והסבירי את הקשר בין ביטוי זה לישועה שבפסוק.
ג. עייני בפסוק ג'.
מהו הנמשל של המשל שבפסוק זה?

(תשע"ו)

18. ישעיה, מ', א'-י"א.

- א. הסבירי בפסוק ב':
"מלאה צבאה"
"נרצה עוונה"
"לקחה מיד ה' כפליים בכל חטאתיה".
ב. אל מי פונה הנביא בפסוקים א'-ב' ו-ט', ולאילו תקופה מתייחסת פנייה זו?
ג. "כל הבשר חציר וכל חסדו כציץ השדה" [פסוק ו].
למה מתכוון הנביא בפסוק זה?

(תשנ"ה)

19. ישעיה, מ', א'-ח'.

- א. הסבירי את המילים "כי מלאה צבאה" [פסוק ב'] בהקשר לפסוק א'.
ב. (1) "קול קורא במדבר" [פסוק ג']. מהו הקול הקורא בפסוק זה?
(2) "קול אומר קרא" [פסוק ו]. מהו הקול בפסוק זה, ואל מי הוא פונה?
ג. "ואמר מה אקרא" [פסוק ו].

הסבירי את התשובה לשאלת הנביא ואת הנחמה שבתשובה זו.

(תשי"ע)

20. ישעיהו, מ', א' – ו'.

א. עייני בפסוקים א' – ב'.

1) אל מי הנביא פונה בפסוק א'?

2) מהי הנחמה בפסוק ב'.

[3 נקודות].

ב. בפסוקים ג' – ד' מתוארים שינויים שיחולו בטבע.

מה הם השינויים שיחולו בטבע, ומהי המטרה של שינויים אלה?

[2 נקודות]

ג. "כל הבשר חציר וכל חסדו כציץ השדה" [פסוק ו].

הסבירי את הדימוי הזה ואת משמעותו. [4 נקודות].

(תשע"ו)

21. ישעיה, מ', ט'-י"ד, כ"ז-ל"א.

א. פסוקים ט'-י"ד דנים בשני נושאים.

מהם שני הנושאים? מהו הקשר בניהם, ע"פ רש"י?

ב. מהי גדולת ה' הבאה לידי ביטוי בפסוק י"ב? הוכיחי ע"י שתי דוגמאות מהפסוק.

ג. "למה תאמר יעקב... נסתרה דרכי מה' " (פסוק כ"ז).

מהי טענת העם בפסוק כ"ז? היכן בפרק מופיעה התשובה על טענה זו, ומהי

התשובה? עני ע"פ רש"י אן מצודת דוד.

(תשנ"ז)

22. ישעיה, מ"א.

א. לפי המפרשים, פסוקים ב'-ג' רומזים לאברהם אבינו.

כתבי אילו שני אירועים מחיי אברהם נרמזים בפסוקים אלה.

ב. "אל תיראי תולעת יעקב מתי ישראל" (פסוק י"ד).

מדוע עם ישראל נמשל לתולעת, ומה פירוש "מתי ישראל"?

ג. "העירותי מצפון ויאת ממזרח שמש יקרא בשמי" (פסוק כ"ה).

כתבי, ע"פ אתך המפרשים (רש"י או מצודת דוד), על איזו תקופה הנביא מנבא,

והסבירי את דבריו.

(תשס"ב)

23. ישעיה מ"א א' – י'

א. עיין בפסוק א'.

הסבר מהי מטרת הפנייה אל אומות העולם בכל אתך מן הבטויים שלפניך:

- "החרישו"

- "יחליפו כח"

- "יחדו למשפט נקרבה"

(3 נקודות)

ב. עיין בפס' ה' – ז'.

על מי מדובר בפסוקים אלה, מה הם ראו וכיצד הגיבו? (3 נקודות)

ג. "ואתה ישראל עבדי... זרע אברהם אהבי" (פסוק ח').

הסבר את הקשר בין דברים אלה ובין הנאמר בפסוקים ה' – ז'. (3 נקודות)

24. ישעיה מ"א, א'-ז':

א. "החרישו אלי איים". (פיס א')

אל מי הנביא פונה ב-פיס זה, ומדוע הוא אומר להם להחריש? (2 נקודות)

ב. "מי העיר ממזרח צדק יקראהו לרגלו יתן לפניו גוים ומלכים ירד" (פיס ב')

על איזו דמות קדומה הנביא מדבר, מה מאפיין דמות זו, ולאיזה מאורע הפיס רומז?

ג. עיין בפסוקים ה'-ז'

על מי מדובר בפסוק זה, האם הנביא משבח אותם או מגנה אותם? בסס את תשובתך!

(תשע"א)

25. ישעיה, מ"ג, א'-י':

א. "אל תירא כי גאלתיך קראתי בשמך לי אתה" (פסוק א').

ממה יראים ישראל, ובמה מרגיע אותם הנביא, ע"פ פסוק זה?

ב. "נתתי כפרך מצרים כוש וסבא תחתיך" (פסוק ג').

ציני לאילו מאורעות הנביא רומז.

ג. "יתנו עדיהם ויצדקו..." (פסוק ט'); "אתם עדי נאום ה'" (פסוק י').

הסבירי באיזה עניין הנביא עורך השוואה בין ישראל ובין העמים, ובמה "אתם עדי".

(תשס"א)

(המיקוד ביחזקאל בלבד בתשנ"ח)

26. ישעיה, מ"ג, א'-י'

א. "אל תירא כי גאלתיך קראתי בשמך לי אתה" (פסוק א')

ציין שנים מן המאורעות הרמוזים בפסוקים א'-ג', והסבר את עזרת ה' לישראל בכל אחד מן המאורעות שציינת.

ב. עיין בפסוק ז'.

"אין הקב"ה מכה את ישראל אלא אם כן בורא להם רפואה תחילה" (תלמוד בבלי, מגילה, יג, ע"ב).

הסבר כיצד מאמר חז"ל ז בא לידי ביטוי בפסוק ז'.

ג. עיין בפסוקים ט'-י'.

מהי העדות שמעידים בני ישראל, ומדוע רק הם יכולים להעיד על כך?

27. ישעיה, מ"ג, י"ד-י"ט.

א. "למענכם שלחתי בבלה" (פסי י"ד)

את מי שלח ה', מדוע שלח, ומהי המשמעות של למענכם?

ב. אילו ישועות נרמזות בפסוקים ט"ז-י"ז?

ג. "הנני עשה חדשה" (פיס י"ט)

מהי כוונת הנביא במילים האלה, ומה הקשר בין המילים האלה לפסוק י"ח?

(תשע"ד)

28. ישעיה, מ"ד, א'-ה'.

א. "כי אצק מים על צמא ונוזלים על יבשה אצק רוחי על זרעך וברכתי..." (פסוק ג').
רד"ק: "כי אצק" - ... והמשיל דבר המים לשני עניינים – לרוחי וברכתי. האחד לענין הנפש, שישראל צמאים בגלות לדבר הנבואה שפסקה זה כמה שנים, וכן אמר [הנביא עמוס]: 'לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע דבר ה' '. והבטיח לרוות את הצמא כמו שהמים מרווים המקום הצמא והיבש, ואמר: 'אצק רוחי על זרעך'. ולענין הגוף... ועל זה אמר: 'וברכתי את צאצאיך'."

ע"פ פירוש רד"ק המים הם משל לשני נמשלים.

הסבירי את שני הנמשלים ע"פ מילות הפסוק.

ב. עייני בפסוק ה', וצייני את ארבע קבוצות האנשים הנרמזות בו.

מה משותף לקבוצות אלה ע"פ פסוק זה?

(תשנ"ט)

29. ישעיה, מ"ד, ה'-ט'

א. עיני בפסוק ה'.

הפסוק מזכיר ארבע קבוצות של אנשים. מי הן ארבע הקבוצות האלה?

ב. הסבירי את פסוק ז'.

ג. "ואתם עדיי" (פסוק ח')

"ועדיהם" (פסוק ט')

מי הם העדים בכל אחד מן הפסוקים, ועל מה הם מעידים?

30. ישעיה, מ"ד, כ"ד-כ"ח.

א. הסבירי את דברי ה' בפסוק כ"ד ואת הקשר בינם ובין הנאמר בפסוקים כ"ה-כ"ו.

ב. "מקים דבר עבדו ועצת מלאכיו ישרים" (פסוק כ"ו).

כתבי מי הוא "עבדו" ומי הם "מלאכיו", ע"פ רש"י או מצודת דוד.

ג. בארי: "האומר לצולה חרבי" (פסוק כ"ז).

"האומר לכורש רועי" (פסוק כ"ח).

(תשס"ד)

31. ישעיה, נ"א, א'-ו'.

א. כיצד משלים פסוק ב' את פסוק א'? שלבי בתשובתך ציטוטים משני פסוקים אלה.

ב. מהי הנחמה שבהזכרת אברהם ושרה בפסוק ב'?

ג. "שאו לשמים עיניכם והביטו אל הארץ מתחת... וישועתי לעולם תהיה" (פסוק ו').

הסבירי את הנחמה שבפסוק ו'.

(תשס"ח)

32. ישעיה, נ"א, א'-ו'.

א. "אל צור חצבתם ואל מקבת בור נקרתם" (פיס י"א)

הסבר את הדימוי שבמילים המודגשות בקו בתשובתך כתוב למי הנביא מתכוון בדימוי זה.

ב. עיין בפיס ו'.

הסבר את דברי הנחמה שבפסוק זה.

(תשע"ז)

33. ישעיה, נ"ב.

- א. הסבירי את השאלה "ועתה מה לי פה נאום ה'" (פסוק ה'), ופרטי את שלושת הנימוקים לשאלה המובאים בפסוק.
ב. "לכן ידע עמי שמיי" (פסוק ו').
מה ידע, ומתי?
ג. כאשר ייגאלו ישראל, יראו אותם העמים באופן שונה.
במה יתבטא השינוי, ע"פ פסוקים י"ד-ט"ו?

(תש"ס)

34. ישעיהו, נ"ב, א' – י"א.

- א. "חנם נמכרתם ולא בכסף תגאלו" (פסוק ג').
הסבירי את דברי ה'.
ב. "מצרים ירד עמי בראשונה לגור שם ואשור באפס עשקו" (פסוק ד').
מהו ההבדל בין גלות מצרים ובין גלות אשור?
ג. "הברו נשאי כלי ה' " (פסוק י"א).
הסבירי קריאה זו של הנביא.

(תשע"ו)

35. ישעיה, נ"ב, ד'-י"ב.

- א. במה שונה היחס של ה' למצרים מיחסו לאשור, לפי פסוק ד', ומדוע?
ב. הסבירי את התוכן של פסוק ה', ואת הקשר בין פסוק זה לנושא הפרק.
ג. כיצד סופו של פסוק י"ב – "כי הולך לפניכם ה'" וגו' – מנמק את תחילת הפסוק, ע"פ רש"י אן מצודת דוד?

(תשס"ה)

36. ישעיה, נ"ג, א'-ד'

- א. עיין בפסוקים א'-ג'.
מי הם הדוברים בפסוק א', ומהי השמועה שהם שמעו? הסבר אחד מן התיאורים שבפסוקים ב'-ג'.
ב. עיין בפסוק ד'.
הסבר את הקשר בין פסוק ד' לפסוקים א'-ג'. בתשובתך הסבר את המילה "אכן"

(תשע"ח)

37. ישעיה, נ"ג.

- א. (1) כיצד הבינו הגויים את ייסוריו של עם ישראל בגלות? צייני את הפסוק שעליו את מסתמכת בתשובתך.
(2) מה הסיבה האמיתית לסבלו של העם?
ב. הסבירי: "בדעתו יצדיק צדיק עבדי לרבים" (פסוק י"א).

(תשנ"ה)

38. ישעיהו, נ"ד, ט' – י"ז.

- א. צייני **שתי** הבטחות שה' מבטיח לעם ישראל בפסוקים ט' – י', והסבירי מה מסמלות המילים "הרים" ו"גבעות" שבפסוק זה.

ב. מהו הקשר בין ההבטחות שה' מבטיח בפסוקים ט' – י' ובין הביטוי "מי נח" שבתחילת פסוק ט'?

ג. "מי גר אתך עליך יפול" [פסוק ט"ו].

מיהו ה"גר אתך", ומהי הבשורה שבדברים אלה לישראל?

(תשע"ה)

39. ישעיה, נ"ד, י"א-י"ז.

א. מי מכונה "ענייה סוערה לא נוחמה" (פסוק י"א), ומדוע היא מכונה כך?

ב. בפסוקים י"א-י"ב מובאים כמה ביטויים של הנחמה המובטחת.

צטטי והסבירי שניים מהביטויים האלה.

ג. "הן אנוכי בראתי חרש... ואנוכי בראתי משחית לחבל" (פסוק ט"ז).

הסבירי מהי הנחמה שעליה מדובר בפסוק ט"ז.

(תשס"א)

40. ישעיה, נ"ה, ו'-י"ג.

א. "דרשו ה' בהמצאו" (פסוק ו'). מתי הזמן לדרוש את ה'?

ב. "כי לא מחשבותי מחשבותיכם" (פסוק ח').

הסבירי את הקשר בין פסוק ח' לפסוק ז'.

ג. הסבירי מה מבטיח ה' בפסוק י"ב ומה הוא מבטיח בפסוק י"ג.

(תש"ע)

41. ישעיהו, נ"ה, ה' – י"ג.

א. "דרשו את ה' בהמצאו" [פסוק ו'].

מהי כוונת הנביא במילה "בהמצאו"?

ב. הסבירי את הקשר בין פסוק ז' לפסוק ח'.

ג. הסבירי את המשל ואת הנמשל בפסוקים י' – י"א.

42. ישעיה, נ"ו.

א. עיין בפסוקים ד'-ה'.

הסבר את ההבטחה של הנביא, וכתוב בזכות מה היא ניתנת. (3 נקודות)

ב. "כל חיתו שדי... כל חיתו ביער" (פסוק ט').

הסבר את הכינויים "חיתו שדי" ו"חיתו יער". (3 נקודות)

43. ישעיה, נ"ז, י"ד-כ"א.

א. "אמר רבי יוחנן: כי מקום שאתה מוצא גבורתו של הקב"ה – אתה מוצא ענוותנותו" (מסכת

מגילה, דף ל"א, ע"א).

הסבירי כיצד רעיון זה בא לידי ביטוי באחד הפסוקים שבקטע.

ב. "בעוון בצעו קצפתי ואכהו בסתר" (פסוק י"ז).

מהו החטא, ומהו העונש עליו?

ג. "והרשעים כים נגרש" (פסוק כ').

במה דומים מעשי הרשעים לים נגרש?

(תשנ"ט)

44. ישעיה, נ"ז, ט"ו- כ"א

- א. "כי לא לעולם אריב" (פסוק ט"ז).
הסבר מהי המריבה שבדברי הנביא, ומדוע מריבה זו לא תימשך לעולם.
- ב. עיין בפסוק י"ט.
הסבר מיהו "הרחוק" ומיהו "הקרוב", וכתוב מהו ניב השפתים שיבראר להם.
- ג. עיין בפסוקים כ"א- כ"א.
(1) על איזה סוג רשעים מדובר בפסוקים אלה?
(2) כיצד הנאמר בפסוק כ"א מתיישב עם הנאמר בפסוק י"ט ("שלום שלום לרחוק ולקרוב")?

45. ישעיהו, נ"ח, א'-ז'

- א. עיין בפסוקים א'- ב'.
אל מי פונה הנביא בפסוקים אלה, ומה חטאם על פי פסוק ב' (3 נקודות)
- ב. עיין בפסוק ג'.
מהי הטענה של עם ישראל על פי תחילת הפסוק? הסבר את התשובה של ה' על טענה זו על פי סיום הפסוק. (3 נקודות)
- ג. עיין בפסוקים ו'- ז'.
הסבר שלושה מעשים שנלווים לצום הרצוי. (3 נקודות)

46. ישעיה, נ"ח.

- א. "לא נאמר בהם [באנשי נינווה]: וירא האלוקים את שקם ואת תעניתם, אלא וירא האלוקים את מעשיהם, כי שבו מדרכם הרעה' (יונה, ג', י"א). (מסכת תענית, פרק ב', משנה א') חז"ל מבחינים בין צום רצוי ובין צום שאינו רצוי. בססי הבחנה זו על דברי הנביא בפרקנו.
- ב. בארי: "וכל עצביכם תנגשו" (פסוק ג')
- "הן לריב ומצה תצומו" (פסוק ד').
- ג. "והאכלתיך נחלת יעקב אחיך" (פסוק י"ד). מדוע מוזכר דווקא יעקב בפסוק זה?
(תשס"ז)

47. ישעיהו, ס' א' – ט'.

- א. "קומי אורי כי בא אורך" [פסוק א'].
כתבי למי הנביא פונה במילים אלה, ומה האור מסמל בפסוק זה. [3 נקודות].
- ב. עייני בפסוק ח'.
על מי נאמר הפסוק? הסבירי את הדימויים שבפסוק זה. [3 נקודות].
- ג. "כי לי איים יקו ואניות תרשיש בראשונה להביא בניך מרחוק כספם וזהבם אתם". [פסוק ט'].
הסבירי את התיאור של הנביא במילים אלה, וכתבי מהי התקופה הנרמזת במילה "בראשונה". [3 נקודות].
- (תשע"ו)

48. ישעיה, ס"ו, פסוקים ו'-כ"ד.

- א. על איזו תקופה מדבר הנביא? הוכיח את דבריך ע"פ שתי מובאות מהכתובים.
ב. מה משמעות שאלת הנביא בפסוק ח'? כיצד מהווה פסוק 'תשובה לשאלה זו?
ג. בארי את הפסוקים או את חלקי הפסוקים הבאים בהקשרם:
(1) "ובירושלים תנוחמו" (פסוק י"ג);
(2) "המתקדשים והמטהרים אל הגנות" (פסוק י"ז);
(3) "כי תולעתם לא תמות" (פסוק כ"ד).

(תשנ"ג)

49. ישעיה, ס"ו, ז'-י"א.

- א. עייני בפסוקים ז'-ח'.
הנביא מתאר את הגאולה באמצעות משל היולדת. מהו המשל ומהו הנמשל?
ב. הסביר את התמיהה בפסוק ט'.
ג. "כל המתאבל על ירושלים – זוכה ורואה בשמחתה" (תענית, דף ל', עמוד ב').
כיצד דברי חז"ל אלה באים לידי ביטוי בפסוקים י'-י"א? בססי את דבריך על הפסוקים.

(תשס"ח)

מאגר שאלות בגרות ביחזקאל

1. **יחזקאל, פרק ב', ג' – פרק ג', ג'.**
א. "והמה אם ישמעו ואם יחדלו כי בית מרי המה וגו' " (פרק ב', ה').
הסבירי איזו תועלת יש בתוכחת הנביא, למרות שלא יקבלו את תוכחתו.
ב. הסבירי את האמירה הבאה בהקשרה: "סרבים וסלונים אותך ואל עקרבים אתה יושב" (פרק ב', ו').
ג. "פצה פיך ואכול" (פרק ב', ח').
"וכתוב אליה קנים והגה והיי" (פרק ב', י').
"ותהי בפי כדבש למתוק" (פרק ג', ג').
מהי משמעות האכילה, וכיצד ניתן להבין שהמגילה היתה בפי הנביא כדבש למתוק?
(תש"ס)
2. **יחזקאל ב', א'-י'.**
א. עיין בפסוקים א'-ג'.
(1) מדוע יחזקאל מכונה "בן אדם" (פסוק א')?
(2) מי הם "גויים המורדים" (פסוק ג')?
ב. עיין בפסוקים ה'-ז'.
על פי פסוקים אלה, בני ישראל יתעלמו מדברי הנביא. אם כן מהי מטרת הנבואה? הסבר את תשובתך.
ג. "קנים והגה והיי" (פסוק י')
הסבר את המשמעות של המילים האלה.
3. **יחזקאל, ג', ט"ז-כ"ז.**
א. צפה נתתיך לבית ישראל" (פסוק י"ז).
מה תפקידו של הנביא כ"צפה"?
ב. "הסבירי את המילים "ונתתי מכשול לפניו" (פסוק כ') בהקשר לתחילת הפסוק:
"ובשוב צדיק מצדקו ועשה עוול".
ג. כיצד אפשר ליישב את שני הכתובים – פסוק כ"ו: "ולשונך אדביק אל חכך ונאלמת..." ופסוק כ"ז: "ובדברי אותך אפתח את פיך...?"
(תשס"ט)
4. **יחזקאל ג', ט"ז – כ"ז.**
א. "צפה נתתיך" [פסוק י"ז].
מדוע יחזקאל הנביא מדומה לצופה?
ב. "ודמו מידך אבקש [פסוק י"ח ופסוק כ']".
הסבירי ביטוי זה, וכתבי בדמו של מי מדובר בפסק י"ח, ובדמו של מי מדובר בפסוק כ'.
ג. מהי הסתירה לכאורה בין פסוק כ"ו לפסוק כ"ז, ומהו התפקיד של הנביא על פי פסוקים אלה?
(תשע"ה)
5. **יחזקאל, ג'.**
א. כיצד אפשר להבין שהמגילה הייתה בפי הנביא "כדבש למתוק" (פסוק ג')?
ב. מהו התפקיד של הנביא "כצופה", ובאיזה אחריות הוא נושא (פסוקים י"ז-כ"ב)?
ג. "הנה נתתי את פניך חזקים לעומת פניהם" (פסוק ח').

"ולשונך אדביק אל חכך ונאלמת ולא תהיה להם לאיש מוכיח" (פסוק כ"ו).
מה מלמד כל אחד מפסוקים אלה על יחסו של העם לדברי הנביא?

(תשנ"ח)

6. **יחזקאל, ג', י"ז-כ"ז.**

- א. "צפה נתתיך לבית ישראל" (פסוק י"ז). במה דומה תפקידו של הנביא לצופה? הוכיחי מן הפסוקים את האחריות שהוטלה עליו.
- ב. "ואצא אל הבקעה והנה שם כבוד ה' עומד" (פסוק כ"ג). איזו מידה טובה לומד רש"י מפסוק זה? עייני בשמות פרק י"ט, וצייני תופעה דומה, המביעה אותו רעיון.
- ג. "ולשונך אדביק אל חכך ונאלמת ולא תהיה להם לאיש מוכיח" (פסוק כ"ו). כיצד מסתדר ציווי זה עם התפקיד שהטיל ה' לפני כן על הנביא?

7. **יחזקאל ח'**

- א. כמה מראות חוטאים הראה ה' ליחזקאל?, היכן ראה הנביא כל אחד מהמראות האלה
- ב. מהו "סמל הקנאה המקנה", ומדוע הציבו אותו ב"באה" (פיס ה')
- ג. עיין בפיס י"ב מהו החטא בפס' זה ועל איזה מחשבה מוטעית הוא נשען? (3נקודות)

(תשע"א)

8. **יחזקאל י"ח**

- א. בפרק י"ח מוזכרות טענות של בני ישראל אל ה'. הסבר את הטענה של בני ישראל שבפסוק ב', וכתוב את תשובת ה' שבפסוקים ד', י"ח-כ' על טענה זו.
- ב. בפסוקים י"ז-י"ג מוזכרות כמה עברות של בני ישראל. עיין בפסוקים אלה, והסבר כל אחת מן העברות האלה:
 - "גם אל ההרים לא אכל" (פסוק י"א)
 - "חבל לא ישיב" (פסוק י"ב)
 - "בנשך ותרבית לקח" (פסוק י"ג)
- ג. הסבר את הטענה של בני ישראל שבפסוק כ"ה, וכתוב את תשובת ה' שבפסוקים כ"ו-כ"ח על טענה זו.

9. **יחזקאל, י"ח, א'-ח'.**

- א. "מה לכם אתם מושלים את המשל הזה" (פסוק ב'). הסבירי את המשל שמושלים עם ישראל ואת הנמשל.
- ב. כיצד מוכיח הנביא בפסוק ד' את חוסר ההיגיון שבדברי העם?
- ג. בפסוקים ז'-ח' מתוארת דרכו של הצדיק בעניינים שבין אדם לחבירו. הציגי שלושה דברים חיוביים שהצדיק עושה ושלושה דברים שליליים שהוא נמנע מהם.

(תש"ע)

10. יחזקאל, י"ח.

- א. "מה לכם אתם מושלים את המשל הזה" (פסוק ב').
מהי כוונת העם במשל זה?
ב. מהי תשובת הנביא על דבריהם, ומהו נימוקו?
ג. "ואמרתם לא יתכן דרך ה' " (פסוק כ"ה).
בהקשר לאיזה עניין נאמר פסוק זה? מהי תשובת הנביא על אמירה זו?

(תשנ"ח)

11. יחזקאל, י"ח.

- א. "מה לכם אתם מושלים את המשל הזה" (פסוק ב').
הסבירי את המשל, והציגי את הטענה של עם ישראל במשל זה?
ב. ע"פ פסוק ד', כיצד ה' דוחה את הטענה של עם ישראל?
ג. ע"פ הנאמר בפרקנו, צייני שני חטאים שבגללם "הנפש החוטאת היא תמות" (פסוק ד').

(תשס"ג)

12. יחזקאל, כ'.

- א. "ואומר אליהם..." (פסוק ז').
מי אמר דברים אלה, היכן הם נאמרו, ומתי?
ב. "וואת שבתותי חללו מאוד" (פסוק י"ג).
כיצד חללו את השבת?
ג. "וגם אני נתתי להם חוקים לא טובים" (פסוק כ"ה).
הסבירי את הפסוק לפי רש"י אן מצודת דוד.

13. יחזקאל כ'. א'-ט'

- א. עיון בפסוקים א'-ג'
מדוע באו זקני ישראל לשבת לפני יחזקאל?
ב. "התשפוט אתם" (פסוק ד')
בארי את המילה "התשפוט", וכתוב לשם מה הנביא מספר לזקנים את עניין יציאת מצרים.
ג. עייני בפסוקים ה'-ט'.
איזה פגם היה בישראל לפני שיצאו ממצרים, ומדוע הוציא אותם ה' ממצרים למרות זאת?

14. יחזקאל, כ', ה'-ל'.

- א. בקטע זה הנביא מאשים את עמ"י בכך שהמרו את פי ה' בתקופות שונות.
מה הן שלוש התקופות שהנביא מזכיר? צייני שני חטאים שבהם נאשם העם.
ב. איזה עונש התחייב מחטאי העם? צייני שתי סיבות שבגללן נמנע ה' מביצוע העונש.
ג. הסבירי את פסוק כ"ה ע"פ רש"י אן מצודת דוד.

(תשנ"ז)

15. יחזקאל, כ', י"ח – כ"ו.

- א. (1) "ואמר אל בניהם" [פסוק י"ח].
מי הם בנים אלה?
(2) "בחוקי אבותיכם אל תלכו" [פסוק י"ח].
מה הם "חוקי אבותיכם" שבדברי הנביא?

- ב. "גם אני נתתי להם חקים לא טובים [פסוק כ"ה].
הסבירי את הביטוי "חוקים לא טובים" שבדברי הנביא.
ג. עייני בפסוק כ"ו.

הסבירי את המשמעות של הביטוי "ואטמא אותם", ואת המילה "במתנותם".

(תשע"ו)

16. יחזקאל, כ', ל"ט-מ"ג.

- א. כיצד אפשר להבין את דברי ה': "איש גלוליו לכו עבדו" (פסוק ל"ט), ע"פ המשך הפסוק?
ב. באיזו תקופה יתקיימו דברי הפסוק: "שם ארצם ושם אדרוש את תרומותיכם" (פסוק מ'), ובמה הדבר מותנה?
ג. הסבירי ע"פ רש"י אן מצודת דוד: "ונקטתם בפניכם" (פסוק מ"ג).

(תשס"ו)

17. יחזקאל, ל"ו, י"ג-ל"ב.

- א. מהי כוונת האנשים האומרים, "אוכלת אדם את", (פסוק י"ג) ומתי יתקיים "אדם לא תאכלי עוד" (פסוק י"ד)?
ב. על פי פסוקים כ"ב-כ"ג, מדוע יגאלו ישראל?
ג. על פי פסוקים כ"ד-כ"ז, ציני שלושה שינויים שיחלו בעם ישראל.
ד. על פי פסוק ל"א, מה יחושו בני ישראל אחרי הגאולה?
ה. מה היה התפקיד של אנשי התמיד?

18. יחזקאל, ל"ו, א'-ט"ו.

- א. עייני בפסוקים א'-ט"ו.
חזרתו של עם ישראל לא"י מפריכה את טענות הגויים הנזכרות בפסוקים אלה.
מהן טענות הגויים, וכיצד הן מופרכות?
ב. בארי:
(1) "שמות ושאר אתכם מסביב" (פסוק ג').
(2) "למען מגרשה לבז" (פסוק ה').
(3) "ולא תוסיף עוד לשכלם" (פסוק י"ב).

(תשס"ז)

19. יחזקאל, ל"ו, י"ג – ל"ב.

- א. מהי כוונת האנשים האומרים "אוכלת אדם את" [פסוק י"ג], ומתי יתקיים "אדם לא תאכלי עוד" [פסוק י"ד].
ב. על פי פסוקים כ"ב – כ"ג, מדוע יגאלו ישראל?
ג. על פי פסוקים כ"ד – כ"ז, ציני שלושה שינויים שיחולו בעם ישראל.
ד. על פי פסוק ל"א, מה יחושו בני ישראל אחרי הגאולה?

(תשע"ה)

20. יחזקאל, ל"ו, י"ז-ל"ג.

- א. "לא למענכם אני עושה בית ישראל" (פסוק כ"ב).
מהי אם כן, הסיבה לגאולת העם? בססי את תשובתך על הנאמר בפרק.
ב. הסבירי שלושה שינויים שיחולו בעם ישראל בזמן הגאולה.

ג. "ונקטתם בפניכם על עוונותיכם ועל תועבותיכם" (פסוק ל"א).
הסבירי את הפסוק ואת הגורם שיביא למצב זה.

(תשנ"ח)

21. יחזקאל, ל"ו, ט"ז- ל"ב.

- א. "לא למענכם אני עושה... כי אם לשם קודשי אשר חיללתם" (פסוק כ"ב).
ב. "וזרקתי עלים מים טהורים" (פסוק כ"ה).
"ונתתי לכם לב חדש" (פסוק כ"ו).
מהי המשמעות של שתי נבואות אלה?
ג. הסבירי "ונקטתם בפניכם על עוונותיכם ועל תועבותיכם" (פסוק ל"א).

22. יחזקאל ל"ו, כ'- כ"ז

- א. "ויבוא אל הגויים אשר באו שם ויחללו את שם קדשי" (פסוק כ').
איזה חילול שם ה' נגרם מן הגלות של עם ישראל בין הגויים?
ב. רד"ק לפס' כ"ה: "וזרקתי"- דרך משל. כמו שהטמא נטהר במים שטובל בהם ובהזאת מי חטאת כן הטמא מעוונות נטהר בכפרה"
לפי רד"ק, מה הם "מים טהורים" הנזכרים בפסוק וממה הם מטהרים, לפי המשל ולפי הנמשל?
ג. "ונתתי לכם לב חדש" (פס' כ"ו)
"וואת רוחי אתן בקרבכם" (פס' כ"ז)
הסבירי מהו הלב החדש ומהי הרוח שייתן ה' לעם ישראל.

(תשעז)

(תשס"א)

(המיקוד בישעיה בלבד בתשס"ב)

23. יחזקאל, ל"ז, א' - י"א.

- א. עייני בפסוקים א' - ב'.
של מי היו העצמות שבבקעה, ומדוע העביר ה' את יחזקאל "עליהם סביב סביב"? [3 נקודות].
ב. (1) "והנה רעש" [פסוק ז'].
מה גרם לרעש?
(2) הסבירי את המילים "ותקרבו עצמות עצם אל עצמו" [פסוק ז'].
[3 נקודות].
ג. "העצמות האלה כל בית ישראל המה" [פסוק י"א].
מה העצמות מרמזות על כל בית ישראל? בתשובתך הסבירי את דברי האומרים "יבשו עצמותינו ואבדה תקותנו". [3 נקודות]

(תשע"ו)

24. יחזקאל, ל"ז, ט"ו- י"ט.

- א. מהו המעשה שיחזקאל נצטווה לעשות, ועל מה מעשה זה מרמז?
בתשובתך הסבירי את דברי ה': "והיו לאחדים בידך" (פס' י"ז)
ב. הסבירי ארבע מבשורות הגאולה שבפסוקים: כ"ד- כ"ח.
ג. "וישבו על הארץ אשר נתתי לעבדי ליעקב" (פס' כ"ה)
רד"ק: "לפי שאברהם ויצחק היו להם בנים אחרים שלא ירשו את הארץ זכר יעקב כי לו נתנה הארץ ולזרעו אחריו"
מהו הקושי שרד"ק מישב, וכיצד הוא מישב אותו?

25. יחזקאל, ל"ז, א'-י"ד.

א. הסבירי לפי רש"י אן לפי מצודות, מהי כוונת יחזקאל במילים המודגשות בשלושת הפסוקים הבאים:

(1) "היתה עלי יד ה'" (פסוק א').

(2) "והעבירני עליהם סביב סביב" (פסוק ב').

(3) "ואומר ה' אלוקים אתה ידעת" (פסוק ג').

ב. למי נועד חזון העצמות היבשות, ומה פשרו (פסוק י"א)?
הסבירי שתי דעות: של מצודת דוד ושל רש"י.

ג. עייני ב**יחזקאל**, ל"ז, ט"ו-כ"ח, ו**בישעיה**, י"א, י"א-י"ג. מה משותף לשתי הנבואות?

(תשנ"ה)

26. יחזקאל, ל"ז, א'-י"ב.

א. פרשי את הביטוי "יד ה'" (פסוק א'), והסבירי מדוע העביר ה' את הנביא "סביב סביב" (פסוק ב').

ב. "התחיינה העצמות האלה ואומר ה' אלוקים אתה ידעת" (פסוק ג').
הסבירי את תשובתו של יחזקאל.

ג. "הנה אומרים יבשו עצמותינו" (פסוק י"א).

צייני מי הם האומרים, והסבירי מה הם אומרים.

(תשנ"ט)

27. יחזקאל, ל"ז.

א. "ויוציאני ברוח ה' " (פסוק א'); "ונתתי בכם רוח" (פסוק ו').

הסבירי את משמעות המילה "רוח" בכל אחד מהפסוקים.

ב. "וויניחני בתוך הבקעה והיא מלאה עצמות" (פסוק א').

של מי היו העצמות, ובאילו נסיבות הגיעו לבקעה, ע"פ דברי חז"ל המובאים במפרשים?

ג. "ואומר ה' אלוקים אתה ידעת" (פסוק ג').

הסבירי, ע"פ מצודת דוד, את תשובת הנביא לשאלת ה'.

(תשס"ו)

28. יחזקאל, ל"ז, ט"ו – ל"ח.

א. עייני בפסוקים ט"ו – י"ט.

מהו המעשה שיחזקאל נצטווה לעשות, ועל מה מעשה זה מרמז, בתשובתך הסבירי את דברי ה' "והיו לאחדים בידך" [פסוק י"ז].

ב. הסבירי **ארבע** מבשורות הגאולה שבפסוקים כ"ד – כ"ח.

ג. "וישבו על הארץ אשר נתתי לעבדי ליעקב" [פסוק כ"ה].

רד"ק: "לפי שאברהם ויצחק היו להם בנים אחרים שלא ירשו הארץ, זכה יעקב כי לו נתנה הארץ ולזרעו אחריו".

מהו הקושי שרד"ק מיישב, וכיצד הוא מיישב אותו?

(תשע"ג)

29. יחזקאל, ל"ח, י"ח- כ"ג.

- א. "אם לא ביום ההוא" (פסוק י"ט)
הסבר את משמעות הביטוי. (2 נקודות)
ב. עיין בפסוקים כ' – כ"א.
הסבר את האירועים שיתרחשו כשיבוא גוג להרי ישראל. (4 נקודות)
ג. הסבר את הקשר בין התיאור בפסוקים י"ח- כ"ב ובין התיאור בפסוק כ"ג. (3 נקודות).

30. יחזקאל, ל"ט, י"א-ט"ז.

- א. עיני בפסוקים י"א- י"ב.
מדוע יעסקו ישראל בקבורת הצבא של גוג. כתבי שתי סיבות.
ב. "והיה להם לשם" (פסוק י"ג)
מדוע קבורת הצבא של גוג תהיה להם לשם?
ג. עיני בפסוקים י"ד- ט"ו.
(תשס"ד)

31. יחזקאל ל"ט, י"א-ט"ז.

- א. עיין בפסוקים י"א – י"ב
מדוע יעסקו ישראל בקבורת הצבא של גוג ? כתוב שתי סיבות.
ב. "והיה להם לשם" [פסוק י"ג]
מדוע קבורת הצבא של גוג תהיה להם לשם?
ג. עיין בפסוקים י"ד – ט"ו.
מה היה התפקיד של אנשי התמיד?
(תשע"ד)

32. יחזקאל, ל"ט, א'-י"ג.

- א. "ושבבתיך וששאתיך ... והביאותיך על הרי ישראל" (פסוק ב').
(1) בארי: "ושבבתיך וששאתיך".
(2) מדוע הביא הקב"ה את גוג להרי ישראל?
ב. הסבירי את פסוק ז' בהקשר לפסוקים א'-ו'.
ג. "אתן לגוג מקום שם קבר ישראל" (פסוק י"א). מדוע?
(תשס"ח)

מאגר שאלות בגרות בתהלים

1. תהלים, א'

- א. "לא הלך...לא עמד...לא ישב..." (פסוק א')
מדוע נזכרות הפעולות דווקא בסדר שבו הן מובאות בפסוק? מהו הקשה בחטאים, ולאילו תוצאה הוא גורם?
ב. בתחילת פסוק ב' נאמר: "בתורת ה' חפצו", ובהמשכו נאמר: "ובתורתו יהגה יומם ולילה".
הסבירי את הסיבה להבדל הלשוני בין המילים המודגשות בקו.
ג. "על כן לא יקומו רשעים במשפט" (פסוק ה'). מדוע?

(תשנ"ח)

2. תהלים, א'.

- א. הסבר את משמעות ההדרגה הבאה לידי ביטוי בשלושת הפעלים שבפסוק א'.
ב. עיין בפסוק ב'.
הסבר את הקשר בין פסוק ב' ובין פסוק א'.
ג. עיין בפסוקים ה'-ו'.
הסבר את הקשר בין שני הפסוקים.

3. תהלים, א'.

- א. בפסוק א' דוד המלך משבח את מי שמתרחק מהרשעים.
מדוע מודגשים הפעלים "לא הלך", "לא עמד", "לא ישב"?
ב. בפסוק ג' מתואר במשל גמולו של הצדיק. מהו הנמשל?
ג. כיצד פסוק ו' הוא נימוק לפסוק ה'?

(תשס"ב)

4. תהלים, א'.

- א. מה הקשר בין שלוש הפעולות ש"האיש" (בפסוק א') נמנע מהם?
ב. מהי הסתירה לכאורה בפסוק ב', וכיצד מיישב אותה אחד הפרשנים?
ג. הסבירי את הברכה "ועלהו לא יבול" (פסוק ג'), ואת כוונת משורר המזמור במילים "וכל אשר יעשה יצליח".

(תש"ע)

5. תהלים, ב'.

- א. על איזו תקופה המזמור מדבר?
הביאי הסבר אחד והוכיחי אותו מלשון הכתוב במזמור.
ב. מי מדבר בפסוקים ה'-ו', ומהו הקשר בין פסוקים אלה לבין פסוקים א'-ב'?
ג. "אספרה" (פסוק ז')
מי הוא המספר, ומהו תוכן דבריו בפסוק זה?

(תש"ס)

6. תהלים, ב'.

- א. לאיזו תקופה המזמור (ב') מתייחס, וימי הוא "משיחו" הנזכר בפסוק ב'?
ב. מי הם הדוברים בפסוק ג', מיהו הדובר בפסוקים ד'-ה', ומיהו הדובר בפסוק ו'?
הסבירי את הכתוב בפסוקים ג'-ו'.

- ג. בארי ע"י רש"י אן מצודת דוד :
- "אספרה אל חוק" (פסוק ז')
- "תרעם בשבט ברזל" (פסוק ט')
- "פן יאנף" (פסוק י"ב)

(תשס"ג)

7. תהלים, ב'.

- א. לאיזו תקופה מתייחסים דברי המזמור? בססי את תשובתך על פסוק מן המזמור.
ב. הסבירי מהי עצת הגויים, ומדוע עצתם נידונה לכישלון.
ג. הסבירי את דבריו של משורר המזמור אל הגויים, הנאמרים בפסוק י"ב.

(תשס"ז)

8. תהלים, ב'.

- א. בארי: "רגשו" (פסוק א').
"תרעם" (פסוק ט').
ב. מהו הקשר בין פסוק ו' לבין פסוקים א'-ג'.
ג. "עבדו את ה' ביראה" (פסוק י"א).
מבחינת הפשט, פנייה זו של הנביא למלכי הגויים נראית תמוהה. מדוע?
מהי כוונתו של הנביא בדבריו אלה?

(תשנ"ד)

9. תהלים, ג'.

- א. "מזמור לדוד בברחו מפני אבשלום" (פסוק א').
הסבירי כיצד ייתכן שדוד אמר מזמור בזמן שברח מאבשלום.
ב. "רבים קמים עלי" (פסוק ב').
מי קמו על דוד, ומדוע הוא מכנה אותם "רבים"?
ג. הסבירי את פסוק ט' ואת הקשר בינו ובין המזמור כולו.

(תש"ע)

10. תהילים, ג'.

- א. (1) מדוע ברח דוד מפני אבשלום? היעזרי **בשמואל ב'**, פרק ט"ו.
(2) מדוע אמר דוד תפילה זו בזמרה?
ב. "רבים קמים עלי, רבים אומרים לנפשי" [פסוקים ב' – ג'].
מי הם "הרבים"? מה הם אומרים?
ג. הוכיחי משני פסוקים במזמור שדוד בטח בניצחונו.

(תשע"ד)

11. תהלים, ט"ו.

- א. עייני בפסוק א'.
הסבירי, ע"פ מצודת דוד, מהו "אהלך", ומהי משמעות השאלה "מי יגור".
ב. "בארי שניים מקטעי הפסוקים :
- "לא רגל על לשונו" (פסוק ג');
- "וחרפה לא נשא על קרובו" (פסוק ג');
- "נבזה בעיניו נמאס" (פסוק ד').
ג. "עושה אלה לא ימוט לעולם" (פסוק ה').

הסבירי כיצד סיום המזמור מתקשר לפסוקים הקודמים לו.

(תשס"ב)

12. תהלים, י"ט.

א. בארי: "ותקופתו על קצותם" (פסוק ז');

"בשמרם עקב רב" (פסוק י"ב).

ב. הסבירי את היחס בין חלקו הראשון של הפרק לבין חלקו השני.

ג. בפסוק ב' נאמר: "השמים מספרים כבוד א-ל", ובפסוק ד' נאמר: "אין אומר..."

בלי נשמע קולם". כיצד ניתן ליישב כתובים אלו?

(תשנ"ד)

13. תהלים, י"ט.

א. "השמים מספרים כבוד א-ל" (פסוק ב')

הסבר מהו הקושי בפסוק זה, וכיצד מיושב הקושי. (2 נקודות)

ב. "ישש כגיבור לרוץ ארח" (פסוק ו')

מי נמשל לגיבור ומדוע? (3 נקודות)

ג. "תורת ה' תמימה משיבת נפש" (פסוק י"ח)

הסבר את הקשר בין התורה ובין המתואר בפסוקים ה' ו-ו'. (3 נקודות)

14. תהלים י"ט

א. בארי בהקשרם את שני הביטויים שלפניך:

- "בשמרם עקב רב" (פסוק י"ב)

- "אז איתם" (פסוק י"ד)

ב. "יום ליום יביע אמר ולילה ללילה וגו' " (פסוק ג') מי יביע וכיצד?

ג. "תורת ה' תמימה וגו' " (פסוק ח')

מהו הקשר בין מעלתה זו של התורה לבין הנאמר לפני כן?

(תש"ס)

15. תהלים, י"ט.

א. מי "יביע אומר" (פסוק ג'), ומדוע נאמר גם "אין אומר ואין דברים" (פסוק

ד')?

ב. "והוא כחתן יוצא מחופתו..." (פסוקים ו'-ז').

על מי מדובר בפסוקים ו'-ז', ומה הוא הקשר בינו ובין "תורת ה'" הנזכרת בפסוק

ח'?

ג. "גם עבדך נזהר בהם" (פסוק י"ב).

ע"פ המשך הפסוק, הסבירי מדוע הוא נזהר.

(תשס"ז)

16. תהלים, י"ט.

א. "השמים מספרים כבוד א-ל" [פסוק ב'], "תורת ה' תמימה משיבת נפש" [פסוק ח'].

אבן עזרא: "זה המזמור נכבד מאד".

הסבירי על פי תוכן המזמור, מדוע הוא נכבד מאד.

ב. – "יום ליום יביע אומר" [פסוק ג'].

- " אין אמר ואין דברים" [פסוק ד'].

הסבירי כיצד שני הפסוקים מתיישבים זה עם זה.

ג. "כחתן יצא מחפתו ישיש כגבור לרוץ ארח" [פסוק ו'].

הסבירי את משמעות הדימויים "כחתן יצא מחפתו" ו"ישיש כגבור לרוץ ארח".

(תשע"ג)

17. תהלים, כ'.

א, "למנצח מזמור ... יענך ה' " (פסוקים א'-ב').

באילו נסיבות נאמר מזמור זה?

ב, "ישגבך שם אלקי יעקב" (פסוק ב').

מה פירוש המילה "ישגבך", ומדוע ה' מכונה כאן "אלקי יעקב"?

ג, "עתה ידעתי כי הושיע ה' משיחו" (פסוק ז').

מה נודע עתה, בעקבות הישועה?

18. תהלים, כ'.

א. עייני בפסוקים א'-ב' (מזמור כ').

לאיזה "יום צרה" מתייחס המזמור, ומדוע מודגש "אלוקי יעקב"?

ב. בארי: "ישלח עזרך מקודש" (פסוק ג').

"ועולתך ידשנה סלה" (פסוק ד').

"ובשם אלוקינו נדגול" (פסוק ו').

ג. הסבירי את הקשר הענייני של פסוק י' לתוכן המזמור, ע"פ מצודת דוד.

(תשס"ד)

19. תהילים כ',

א. "ישגבך שם אלוקי יעקב" [פסוק ב']

מדוע בפס' זה ה' מכונה רק "אלקי יעקב", ולא גם אלקי אברהם ואלקי יצחק?

[2 נקודות]

ב. לפי המפרשים, הסבירי שניים מן הביטויים האלה:

- "ישלח עזרך מקדש" [פסוק ג']

- "ועולתך ידשנה סלה" [פסוק ד']

- "ובשם אלוקינו נדגול" [פסוק ו']

[3 נקודות]

ג. "עתה ידעתי" [פסוק ז'].

מה נודע עתה, וכיצד נודע? [3 נקודות].

(תשע"ו)

20. תהילים כ'.

א. "למנצח מזמור... יענך ה' " [פסוקים א' – ב'].

באילו נסיבות נאמר מזמור זה? [2 נקודות].

ב. "ישגבך שם אלקי יעקב" [פסוק ב'].

מה פירוש המילה "ישגבך", ומדוע ה' מכונה כאן "אלקי יעקב"?

[2 נקודות].

ג. "עתה ידעתי כי הושיע ה' משיחו" [פסוק ז'].

מה נודע עתה, בעקבות הישועה? [2 נקודות].

(תשע"ב)

21. תהלים, מזמור כ"ב.

- א. ניתן לחלק את מזמור כ"ב לשני חלקים עיקריים. מהם? נמקי את בחירתך.
ב. מי הנמשל בפסוקים הבאים, ע"פ רש"י?
(1) "אילת השחר" (פסוק א');
(2) "תולעת ולא איש" (פסוק ז');
(3) "אבירי בשן" (פסוק י"ג);
(4) "אריה טורף ושואג" (פסוק י"ד);
(5) "קרני רמים" (פסוק כ"ב).

(תשנ"ג)

22. תהלים, כ"ב.

- א. (1) איזה מצב מתאר המזמור?
(2) הסבירי את פסוק ב', ע"פ רש"י אֲנִי מצודת דוד.
ב. בארי קטעי פסוקים: "אילת השחר" (פסוק א').
"ולא דומיה ליי" (פסוק ג').
"יפטירו בשפה" (פסוק ח').
ג. עייני בפסוק כ"ו.
באילו נדרים מדובר בפסוק, מתי זמן תשלום הנדרים, ומדוע תשלום הנדרים "נגד יראיו"?

(תשס"ד)

23. תהלים, כ"ג.

- א. כיצד פסוק א' מבטא את הרעיון המרכזי של המזמור (כ"ג)?
ב. "שבטך ומשענתך המה ינחמוני" (פסוק ד').
מה מסמלים השבט והמשענת, וכיצד הם מנחמים?
ג. "תערוך לפני שולחן נגד צוררי" (פסוק ה').
הסבירי את הפסוק בהקשרו.

(תשס"א)

24. תהלים כ"ג.

- א. הסבירי את משמעות דימוי הרועה בפסוקים א' – ב'. [3 נקודות].
ב. "שבטך ומשענתך המה ינחמוני" [פסוק ד'].
הסבירי מהו "שבט" ומהי "משענת", וכיצד הם מנחמים את משורר המזמור.
[3 נקודות].
ג. "אך טוב וחסד ירדפוני...ושבתי בבית ה' לאורך ימים" [פסוק ו'].
הסבירי את הקשר בין שני חלקי הפסוק. [3 נקודות].

(תשע"א)

25. תהלים, כ"ד.

- א. הסבירי את משמעות פסוק ג' ואת הקשר בינו ובין פסוק א'.
ב. "נקי כפיים ובר לבב אשר לא נשא לשווא נפשי ולא נשבע למרמה" (פסוק ד').
הסבירי כל אחת מארבע התכונות של אלה הראויים לעלות בהר ה'.

ג. מהו הקשר בין פסוקים ה'ו' לפסוקים ג'-ד'?

(תשס"ב)

26. תהלים, כ"ד.

א. "לה' הארץ ומלואה... כי הוא על ימים יסדה" (פסוקים א' – ב').

באיזו "ארץ" מדובר, ובאילו "ימים"?

ב. "מי יעלה בהר ה'" (פסוק ג').

מה הקשר בין שאלה זו ובין פסוק א'? הסבירי את התשובה של משורר המזמור בפסוק ד'.

ג. "שאו שערים ראשיכם" (פסוק ז').

באילו "שערים" מדובר, ובאיזו תקופה הפסוק עוסק?

(תשע"ג)

27. תהלים, כ"ז.

א. בארי על פי רש"י או על פי מצודות:

(1) "בזאת אני בוטח" (פסוק ג')

(2) "זבחי תרועה" (פסוק ו')

(3) "למען שוררי" (פסוק י"א)

ב. "עזרתי היית אל תטשני ואל תעזבני אלוקי ישעיי" (פסוק ט')

כד"ק: "עד הנה היית עזרתי בצרכי הגוף, ועתה בשאלי עזרתך בצרכי הנפש, אל

תטשני ואל תעזבני אלוקי ישעי, כי הושעתני מצרי כן תושיעני מעמל הגוף

ואתעסק בצרכי הנפש."

הביאי מתוך הפרק דוגמה לצורכי גוף ודוגמה לצורכי נפש. בססי את דבריך על פסוקים.

ג. "כי יצפנני בסכה ביום רעה" (פסוק ה')

על פי המדרש המובא ברש"י, על מי נאמרה הנבואה הזאת?

(תשנ"ו)

28. תהלים, כ"ז.

א. "בזאת אני בוטח" (פסוק ג').

במה דוד בוטח? עני ע"פ רש"י אן מצודת דוד.

ב. בארי: - "לך אמר ליבי" (פסוק ח').

- "אל תט באף עבדך" (פסוק ט').

ג. כיצד מתקשר פסוק י"ג לחלק השני של פסוק י"ב? עני ע"פ רש"י או מצודת דוד.

(תשס"ה)

29. תהלים, כ"ז.

א. "בזאת אני בוטח" (פסוק ג').

במה דוד בוטח?

ב. "כי יצפנני בסוכה" (פסוק ה').

הסבר את המילה "יצפנני", וכתוב מי "יצפנני" והיכן.

ג. "קווה אל ה'... וקווה אל ה'" (פסוק י"ד).

מדוע הוכפל ביטוי זה?

תשע"ב

30. תהלים, כ"ז.

א. "בזאת אני בוטח" (פסוק ג') במה הוא בוטח?

ב. "...ולבקר בהיכלו" (פסוק ד')

מה מבקש דוד בפסוק זה? (עני על פי רש"י או מצודת דוד)

ג. "לולא האמנתי..." (פסוק י"ג)

כיצד פסוק זה מתקשר לנאמר לפניו? (עני על פי רש"י או מצודת דוד)

(תשנ"ט)

31. תהילים כ"ז.

א. "בזאת אני בוטח" [פסוק ג'].

אבן עזרא: "בזאת" היא השאלה [=הבקשה] הנזכרת אחר כן".

לפי אבן עזרא, במה בוטח משורר המזמור?

ב. הסבירי את הקשר בין שני החלקים של פסוק ח'.

ג. בארי:

- "למען שררי" [פסוק י"א].

- "בארץ החיים" [פסוק י"ג].

(תשע"ד)

32. תהילים, כ"ט, ט'-י"א.

א. "קול ה' יחולל אילות" (פיס ט')

מהו הנמשל של מילים אלו?

ב. עיין בפס' י'.

על איזו תקופה מדבר הכתוב, ומה הקשר בינה לבין המבול?

ג. "ה' עז לעמו יתן" (פיס י"א).

מהו העוז המוזכר בפס'?

33. תהילים, ל'.

א. "ארוממך ה' כי דיליתני" (פסוק ב').

הסבירי, ע"פ רש"י אן מצודת דוד, על מה דוד מודה, ומהו הקשר בין התודה שלו ובין פסוק א'.

ב. עייני בפסוקים ז'-ח'.

מה סבר דוד, ולאיזה מסקנה הוא הגיע לבסוף? הסבירי ע"פ רש"י אן מצודת דוד.

ג. בארי: "חיותני מיורדי בור" (פסוק ד');

"למען יזמרך כבוד" (פסוק י"ג).

(תשס"ו)

34. תהילים, ל'.

א. מהו נושא הפרק, ומה הקשר בין חנוכת בית המקדש לבין נושא זה?

ב. "ואני אמרתי בשלוי" (פסוק ז')

רש"י: "בשלוותי היתני חושב לא אמוט לעולם"

מה גרם לשינוי במחשבתו של דוד המלך? בססי את תשובתך על הפסוקים.

ג. "מה בצע בדמי ברדתי אל שחת" (פסוק י')

איזה טיעון לביסוס בקשת הכפרה מובא בפסוק זה?

(תשנ"ח)

35. תהילים כ"ט, ט"ז- י"א

- א. "קול ה' יחולל אילות" (פס' ט')
מהו הנמשל של מילים אלו?
ב. עייני בפס' י'. על איזו תקופה מדבר הכתוב, ומה הקשר בינה לבין המבול?
ג. "ה' עוז לעמו יתן" (פסוק י"א)
מהו העוז המוזכר בפסוק?

36. תהילים ל'.

- א. "חנכת הבית לדוד" [פסוק א'].
צייני מהו הבית שבפסוק, וכתבי מה הקשר בין "חנכת הבית" ובין הביטוי "ולא שמחת איבי ליי"
[פסוק ב']? [2 נקודות].
ב. (1) על פי פסוק ז', מה הייתה המחשבה של דוד בעת שלוה?
(2) הסבירי את פסוק ח' בהקשר לפסוק ז'.
[3 נקודות]
ג. הסבירי את פסוק י"ג. [3 נקודות].

(תשע"ו)

37. תהלים, ל'.

- א. הסבירי את הקשר בין פסוק א' לפסוק ב'.
ב. "שועתי אליך ותרפאני" [פסוק ג'].
הסבירי דברים אלה.
ג. הסבירי את הבקשה של משורר המזמור בפסוק י'.

(תשע"ד)

38. תהלים, ל"ג.

- א. "לישרים נאווה תהילה" (פסוק א').
מה פירוש "נאווה תהילה", ומדוע דווקא "לישרים"?
ב. כיצד המילים "היוצר יחד ליבם" (פסוק ט"ו) משלימות את הנאמר בפסוק י"ד?
ג. בארי: "בנבל עשור" (פסוק ב').
"כונס כנד מי הים" (פסוק ז').
"שקר הסוס לתשועה" (פסוק י"ז).

(תשס"ט)

39. תהילים ל"ג, י"ג- כ"ב

- א. עיני בפסוקים י"ג- ט"ז.
על איזו הנהגה של ה' מדובר בפסוקים אלה, ואיזו ראייה להנהגה זו מופיעה בפסוק ט"ז?
ב. עיני בפסוקים ט"ז- י"ז.
מהו ה"שקר" של הסוס, ומהו הקשר בין פסוק י"ז ובין פסוק ט"ז?
ג. הסבירי את פס' כ"ב בהקשר לפסוקים י"ב- כ"א. הדגימי את הרעיון העולה מן הקשר הזה
באמצעות פסוק אחר במזמור.

40. תהלים, ל"ד.

- א. "לדוד בשנתו את טעמו" (פסוק א').
מה עשה דוד לפי פסוק זה, ומדוע עשה כך?

- ב. הסבירי מדוע "האיש החפץ חיים" הוא "אוהב ימים" (פסוק י"ג).
ג. הסבירי: "תמותת רשע רעה" (פסוק כ"ב).

(תשס"ט)

41. תהילים ל"ד.

- א. (1) עיין בפסוק א'.
הסבר מהו המאורע המוזכר בפסוק.
(2) בחר בפסוק אחד מן הפרק, והסבר כיצד הוא יכול להתקשר למאורע המוזכר בפסוק א' (3 נקודות)
ב. הסבר את פסוק ו'. (2 נקודות)
ג. מלבי"ם (לפסוק ט"ז): "עיני ה' אל צדיקים-שמשיח עליהם בעצמו לראות מה שחסר להם, ובכל זאת 'אזניו אל שוועתם- שלפעמים ישועו המה מרעה הנדמה להם לפי דעתם, הגם שאינם רעה לפני האמת".
הסבר מהו הקושי על פי מלבי"ם, וכיצד הוא מיישב אותו. (3 נקודות)

42. תהילים, מ"ו.

- א. הסבירי, ע"פ הפירושים לפסוק ו' ולפסוק י', על איזו תקופה המזמור מדבר.
ב. אל מי מופנית הקריאה בפסוק י"א? הסבירי את תוכן הקריאה.
ג. בארי: "על עלמות" (פסוק א').
"יהמו יחמרו מימיו" (פסוק ד').
"תמוג ארץ" (פסוק ז').

(תשס"ה)

43. תהילים מ"ז

- א. מהי התקופה שעליה מדובר במזמור? בסס את דבריך על פסוק ה'. בתשובתך הסבר את פסוק ה'.
ב. "עלה אלוקים... בקול שופר" (פסוק ו')
על איזו תרועה מדובר?
ג. "נדיבי עמים נאספו" (פסוק י')
ד. הסבר את הכינוי "נדיבי עמים".

44. תהילים, מ"ז.

- א, מהן הנושא המרכזי של מזמור זה? הסבר מדוע אומרים את המזמור לפני תקיעת השופר בראש השנה.
ב, "יבחר לנו את נחלתנו... עלה אלקים בתרועה" (פסוקים ה'-ו').
הסבר את הקשר בין פסוק ה' לפסוק ו'.
ג, "נדיבי עמים נאספו עם אלקי אברהם" (פסוק י').
מי הם הנדיבים, ומהי נדיבותם?

(תשע"ב)

45. תהילים מ"ח ב'- י"ב.

- א. עיני בפסוקים ב'- ג'.
על מה ה' "מהולל מאוד" ועל מה "משוש כל הארץ"?
ב. עיני בפסוקים ה'- ט'.

לשם מה "נועדו" המלכים, ומה הם ראו? בתשובתך התייחס לפסוק ח'.
ג. הסבירי את פסוק י"ב.

46. תהלים מ"ט ו' - י"א.

- א. עיין בפסוק ו'.
הסבר את השאלה שבפסוק זה, וכתוב את השאלה עליה.
ב. עיין בפסוק ח' ובפסוק י"א.
מדוע אין לבטוח בעושר?

47. תהלים, מ"ט.

- א. בפסוקים ב' - ג' יש פנייה לגורמים שונים: "כל העמים", "יושבי חלד", "בני אדם", "בני איש".
בחרי בשלושה מהגורמים והסבירי מיהו כל אחד מהם, לפי רש"י או מצודת דוד.
ב. פרק זה הוא מזמור תוכחה.
מהו התוכן של הפנייה, ומדוע חשוב שכולם יאזינו לה?
ג. "ואדם ביקר בל ילין נמשל כבהמות נדמו" (פסוק י"ג).
"ואדם ביקר בל יבין נמשל כבהמות נדמו" (פסוק כ"א).
הסבירי פסוקים אלה.

(תשס"ב)

48. תהלים, מ"ט.

- א. הסבירי:
(1) "עוון עקבי יסובני" (פסוק ו').
(2) "קרבים בתימו לעולם" (פסוק י"ב).
(3) "כי נפשו בחייו יברך" (פסוק י"ט).
ב. צייני את שני הפסוקים במזמור, שבהם מופיעים הנימוקים המסבירים מדוע אין לבטוח בעושר.
ג. צייני שני עונשים שיגזרו על העשירים ע"פ המזמור.

(תשנ"ה)

49. תהלים, מ"ט.

- א. אל מי פונה המזמור ע"פ פסוקים ב' - ג'? עני לפי רש"י אן מצודת דוד.
ב. מהו הרעיון המובע בפסוקים ז' - י'
ג. הסבירי את פסוק כ"א לפי רש"י אן מצודת דוד.

(תשס"ו)

50. תהלים, נ"א.

- הסבירי את פסוק ט' בהקשר לנושא המזמור כולו.
ב. פרטי שלושה טיעונים של דוד להצדקת בקשתו מהקב"ה לקבל את חזרתו בתשובה.
ג. "לך לבדך חטאתי... למען תצדק בדברך..." (פסוק ו').
מהו הקושי בחלקו השני של הפסוק? כיצד אפשר ליישב אותו, ע"פ רש"י או לפי מצודת דוד?

(תשנ"ז)

51. תהלים, נ"א.

- א. לשם מה מדגיש דוד "לך לבדך חטאתי" (פסוק ו')?
ב. "למען תצדק בדברך תזכה בשפטך" (פסוק ו').
הסבירי את דברי דוד.
ג. הסבירי את הנימוק לבקשתו של דוד מה' שימחל לו, ע"פ פסוק ט"ו ופסוק י"ז.

(תשס"ח)

52. תהלים, נ"א

- א. "למען תצדק בדברך" (פסוק ו')
מהו הנימוק של דוד לחטאו? (2 נקודות)
ב. עיין בפסוקים ט"ו-י'.
הסבר מהי הבקשה של דוד על פי פסוקים אלה. בתשובתך התייחס לביטוי "תחטאני באזוב". (4 נקודות)

53. תהלים, ע"ט.

- א. ואין קוברי" (פסוק ג').
ע"פ מצודת דוד, מה פסוק ג' מוסיף על הנאמר בפסוק ב'?
ב. עייני בפסוקים ו'-ט'.
צייני שלוש בקשות של עם ישראל, ואת הנימוק לכל אחת מהן.
ג. בארי: "הותר בני תמותה" (פסוק י"א).

(תשס"ז)

54. תהלים, פ"א.

- א. עייני בפסוק ו', וצייני איזה מאורע מרומז בפסוק זה, ומתי הוא אירע.
ב. "אבחנך על מי מריבה סלה" (פסוק ח').
מהו הקשר בין מילים אלה לראשית הפסוק?
ג. "אם תאבו ושמעתם טוב הארץ תאכלו" (ישעיה, א', י"ט).
היכן בפרק זה באה לידי ביטוי אמירה זו של הנביא ישעיה?

(תשנ"ח)

55. תהלים, פ"א.

- א. מזמור זה קשור ליום מיוחד בשנה וליוסף בן יעקב.
צייני באיזה יום מדובר, והביאי מהכתוב שתנ הוכחות לדבריך.
מהו הקשר בין הזכרת שמו של יוסף (פסוק ו') ובין יום מיוחד זה?
ב. בארי את קטעי הפסוקים שלפניך:
- "כפיו מדוד תעבורנה" (פסוק ז').
- "אענך בסתר רעם" (פסוק ח').
ג. הסבירי את הקשר בין הנאמר בפסוק ט' ובין האמור בפסוקים א'-ח'.

(תשס"ג)

56. תהלים, פ"א.

- א. על איזה יום מדובר בפסוקים א'-ה', ואיזה חוק מוזכר בהם? הוכיחי מן הפסוקים.
ב. על איזה אירוע מדובר בפסוק ו', וכיצד עניין זה קשור לפסוקים שלפניו?
ג. הסבירי את הקשר בין חטא מי מריבה ובין תחילת פסוק ח'.

(תשס"ז)

57. תהלים פ"א.

- א. עיין בפסוק ו'.
הסבר אלו שני עניינים נרמזים בפסוק. (2 נקודות)
ב. עיין בפסוקים ז'-ח'.
(1) הסבר מהי הצרה, וכתוב כיצד הציל ה' ממנה.
(2) הסבר את הביטוי "אבחנך על מי מריבה". (4 נקודות)

58. תהלים, פ"ב.

- א. "עד מתי תשפטו עוול" (פסוק ב').
מהן הדרכים לתיקון העוול במשפט, לפי פסוקים ב'-ד'?
ב. "לא ידעו ולא יבינו" (פסוק ה').
מה לא ידעו ולא יבינו, ע"פ רש"י אן מצודת דוד?
ג. פרשי את המושג "אלוהים", המופיע פעמיים בפסוק א' ופעם בפסוק ו'.

(תשנ"ז)

59. תהילים פ"ב.

- א. (1) על מי מדובר בפס' א'-ה'?
(2) על פי פס' ב'-ה', מדוע: "ימוטו כל מוסדי ארץ"?
ב. עיין בפס' ח'.
מה משורר במזמור מבקש מה', ומהו הנימוק לבקשתו?

60. תהלים, פ"ג.

- א. "אלוקים אל דמי לך" (פסוק ב').
מהי ההצדקה לדרוש מה' "אל דמי לך"? בתשובתך התבססי על שני פסוקים בפרקנו?
ב. "גם אשור נלווה עמם" (פסוק ט').
מדוע מובלט אשור משאר אויבי ישראל?
ג. "ויבקשו שמך ה'" (פסוק י"ז).
מי הם שיבקשו את שם ה', ומדוע יעשו זאת?

(תש"ס)

61. תהלים, צ'.

- א. במזמור זה יש פסוקים העוסקים בעניינים של זמן.
ציני שניים מהם, והסבירי אותם.
ב. בפסוק ג' מובאת אחת מהסיבות שבגללן ה' מייסר את האדם.

- הסבירי את פסוק ג' בהקשר לעניין זה.
ג. בארי שניים מקטעי הפסוקים שלפניך:
- "עלמנו למאור פניך" (פסוק ח').
- "וכיראתך עברתך" (פסוק י"א).
- "ונביא לבב חכמה" (פסוק י"ב).

(תשס"ג)

62. תהלים, צ"ב.

- א. "לא ידע... לא יבין" (פסוק ז').
הסבירי מהו הדבר שלא ידע ולא יבין.
ב. "ותבט עיני בשורי... תשמענה אוזני" (פסוק י"ב).
הסבירי על מי הוא מביט, ומה אוזניו שומעות.
ג. "להגיד כי ישר הי" (פסוק ט"ז).
מה יביא את האומרים להגיד זאת?

(תשס"ו)

63. תהלים, צ"ב.

- א. עייני בפסוק ה'.
על פי המלבי"ם, צייני מהו "מעשה" ומהי "פעולה", וכתבי מה הם מעשי ה' ומהן פעולותיו.
ב. "איש בער לא ידע" [פסוק ז'].
הסבירי מה לא ידע הבער.
ג. "בפרח רשעים כמו עשב" [פסוק ח'].
"צדיק כתמר יפרח" [פסוק י"ג].
מה מבטא דימוי הרשעים לפריחת העשב, ומה מבטא דימוי הצדיקים לפריחת התמר?

(תשע"ה)

64. תהלים, צ"ג.

- א. "ה' מלך גאות לבש" (פסוק א').
לאיזו תקופה מתייחס המזמור, וכיצד היא מתוארת בפסוק א'?
ב. "נשאו נהרות ה' נשאו נהרות קולם" (פסוק ג').
את מי ממשיל הנביא לנהרות, ומהי המשמעות של משל זה?
ג. (1) הסבירי את הנאמר בפסוק "עדותיך נאמנו מאוד לביתך נאווה קודש" (פסוק ה').
(2) הסבירי את הקשר בין "ה' לאורך ימים" לתחילת פסוק ה'.

(תש"ע)

65. תהלים, צ"ג.

- א. "ה' מלך גאות לבש" [פסוק א'].
לאיזו תקופה מתייחסות המילים "ה' מלך", ומהי משמעות המילים "גאות לבש"?
ב. "נשאו נהרות קולם" [פסוק ג'].
מי נמשל לנהרות, ומהי "נשיאת הקול" שלהם?
ג. "עדותיך נאמנו מאד" [פסוק ה'].
למה מתכוון משורר המזמור בדברים אלה?

(תשע"ג)

66. תהלים, צ"ד.

- א. "עד מתי רשעים ה' " (פסוק ג').
פרטי שתיים מתשובותיו של דוד המלך לבעיה: "עד מתי יסבלו הצדיקים?"
ב. "ויאמרו לא יראה ה' ולא יבין אלוקי יעקב" (פסוק ז').
מהי תשובת דוד המלך על דברים אלה?

(תשנ"ח)

67. תהלים, צ"ד.

- א. "ויאמרו לא יראה... ולא יבין..." (פסוק ז').
מי אומרים כך, מדוע הם אומרים זאת, ומה התשובה לכך במזמור?
ב. הסבירי את פסוק י"ב, ע"פ אחד הפירושים.
ג. בארי: - "כי עד צדק ישוב משפט" (פסוק ט"ו).
- "ברוב שרעפי בקרבי" (פסוק י"ט).

(תשס"ה)

68. תהלים, צ"ה.

- א. עייני בפסוקים ג' – ה'.
הסבירי שלושה ביטויים של גדולת ה' בפסוקים אלה.
ב. עייני בפסוק ו'.
הסבירי את שלוש הפעולות שמשורר המזמור קורא לעשותן.
ג. עייני בפסוקים י' – י"א.
(1) "אקוד בדור" [פסוק י'] – בארי את המילה "אקוט" וכתבי מיהו הדור המוזכר בפסוק.
(2) הסבירי את הקשר בין פסוק י' לפסוק י"א.

(תשע"ד)

69. תהלים, ק'.

- א. "מזמור לתודה" (פסוק א'). מתי היו אומרים מזמור זה?
ב. "עבדו את ה' בשמחה" (פסוק ב'). הסבירי מדוע יש לעבוד את ה' בשמחה.
ג. "ועד דוד ודור אמונתו" (פסוק ה').
הסבירי את המילה "אמונתו" בהקשר לפסוק כולו.

(תשס"ט)

70. תהלים, ק'.

- א. עייני בפסוק א'.
כתבי מיהו הדובר במזמור זה, ומהו הקשר בין זהות הדובר לביטוי "הריעו לה' כל הארץ".
ב. "עבדו את ה' בשמחה" [פסוק ב'].
לפי מלבי"ם, מהו ההבדל בין עבודת ה' לעבודת בשר ודם?
ג. "הוא עשנו ולא [קרי: ולו] אנחנו" [פסוק ג'].
הסבירי את הביטוי, לפי הפירוש שלמדת.

(תשע"ו)

71. תהלים, ק"ד.

- א. כיצד מתוארים פלאי הבריאה בקטעי הפסוקים הבאים:
"עוטה אור כשלמה" (פסוק ב').

"עושה מלאכיו רוחות" (פסוק ד').

"תהום כלבוש כסיתו" (פסוק ו').

ב. צייני תופעה אחת של גילוי הנהגת ה' בעולם, הנזכרת בפסוק ל'.

ג. עייני בפסוק ל"ה.

הסבירי את הקשר בין "ברכי נפשי את ה' הללו-יה" ובין תחילת הפסוק.

(תשס"ד)

72. תהלים, מזמור ק"ה.

א. צייני על מי או על מה רומזים הפסוקים הבאים :

(1) "ויוכח עליהם מלכים" (פסוק י"ד) ;

(2) "עד עת בא דברו" (פסוק י"ט) ;

(3) "שמו במ דברי אותותיו" (פסוק כ"ז) ;

(4) "הלכו בציות נהר" (פסוק מ"א) ;

(5) "כי זכר את דבר קודשו" (פסוק מ"ב).

ב. ע"פ רש"י, מהו הדבר אשר "צווה לאלף דור" (פסוק ח')?

ג. "ויתן להם ארצות גויים..." (פסוק מ"ד).

לשם איזו תכלית קיבלו בניי את א"י? צייני את הפסוק המתייחס לכך.

73. תהלים ק"ה, א' – י"ד.

א. עייני בפסוקים א' – ג'.

מה הקשר בין הביטוי "ישמח לב מבקשי ה'" [פסוק ג'], ובין הנאמר בפסוקים אלה?
[3 נקודות].

ב. "זכר לעולם בריתו" [פסוק ח'].

"אשר כרת את אברהם" [פסוק ט'].

על איזו ברית מדובר בפסוק ח', ועל איזו ברית מדובר בפסוק ט'? [3 נקודות].

ג. "ויתהלכו מגוי אל גוי... ויוכח עליהם מלכים" [פסוקים י"ג – י"ד].

על מי נאמר "ויתהלכו"? מי הם ה"מלכים", וכיצד ה' הוכיח אותם? [3 נקודות].

(תשע"א)

74. תהלים, ק"ז, א'-כ"ט.

א. חז"ל אומרים: "ארבעה צריכים להודות" (ברכות, דף ל"ד, עמוד ב').

מי הם הארבעה לפי חז"ל? צטטי את הפסוק המתקשר לכל אחד מהם.

ב. "יודו לה' חסדו ונפלאותיו לבני אדם" (פסוק ח').

מהם שני הדברים שהאנשים נדרשים לעשות, ע"פ פסוק זה?

ג. "בארי את הפסוקים הבאים בהקשרם, והסבירי את המשמעות המשותפת לשניהם:

"נפשם בהם תתעטף" (פסוק ה');

"נפשם ברעה תתמוגג" (פסוק כ"ו).

(תשס"א)

75. תהלים, ק"ז, א'-כ"ט.

א. חז"ל אומרים: "ארבעה צריכים להודות" (ברכות, דף נ"ד, עמוד ב').

מי הם הארבעה לפי חז"ל? צטטי את הפסוק המתקשר לכל אחד מהם.

ב. "יודו לה' חסדו ונפלאותיו לבני אדם" (פסוק ח').
מהם שני הדברים שהאנשים נדרשים לעשות, ע"פ פסוק זה?
ג. בארי את הפסוקים הבאים בהקשרם, והסבירי את המשמעות המשותפת לשניהם:

"נפשם בהם תתעטף" (פסוק ה');
"נפשם ברעה תתמוגג" (פסוק כ"ו).

(תשס"א)

76. תהלים, ק"ז.

א. יודו לה' חסדו וגו' ".
הסבירי מדוע פסוק זה מוזכר ארבעה פעמים במזמור.
ב. עייני בפסוק י"ז.
לפי רד"ק, מי הם "אולים", ומדוע הם מכוונים כך?
ג. עייני בפסוק מ"ג.
מה ישמור החכם, ומהי התוצאה של שמירה זו?

(תשע"ו)

77. תהלים, קי"א.

א, מהן הנושא המרכזי של מזמור זה? הוכח את דבריך על פי פסוק ב'.
ב, עיין בפסוק א'.
אל מי פונה משורר המזמור במילה "הללויה"? הסבר את המשך הפסוק.
ג, עיין בפסוק י'.
הסבר מהי "תהלתו", ומדוע היא תעמוד לעד, לפי החלק הראשון של הפסוק.

(תשע"ב)

78. תהלים, קי"ד.

א. מדוע נקראו המצרים "עם לועזי" (פסוק א')?
ב. הסבירי: "היתה יהודה לקודשו" (פסוק ב').
ג. כתבי שלוש ניסים המוזכרים במזמור, מפסוק ג' ואילך.

(תשס"ט)

79. תהלים, קט"ז.

א. הסבירי על איזו תקופה בחיי דוד מדבר פסוק ג'.
ב. בארי את שני קטעי הפסוקים שלפניך:
- "אפפוני חבלי מוות" (פסוק ג').
- "יקר בעיני ה' המותה... " (פסוק ט"ו).
ג. הסבירי את משמעות הכתוב: "כל האדם כוזב" (פסוק י"א), בהקשר לנאמר במזמור.

(תשס"ג)

80. תהילים קט"ז א' - י"ד.

א. עיין בפס' י"א.
הסבר כיצד דוד נוכח לדעת ש"כל האדם כוזב"?
ב. הסבר את פס' י"ב - י"ד על פי המלבי"ם?

81. תהלים, קי"ח, י"ט-כ"ו

- א. "פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק... אֹדֶה י-ה" (פסוק י"ט).
מה הם שערים אלו, ועל מה מחבר המזמור מודה לה?
ב. "נגילה ונשמחה בו" (פסוק כ"ד).
על פי המלבי"ם, במי נשמח, ומדוע נשמח בו?

82. תהלים, ק"ל

- א. בארי ע"פ מצודת דוד:
- "ממעמקים" (פסוק א')
- "והרבה עמו פדות" (פסוק ז')
ב. "כי עמך הסליחה – למען תורא" (פסוק ד').
הסבירי את הקשר בין שני חלקי הפסוק.
ג. "נפשי לה' משומרים לבוקר" (פסוק ו').
הסבירי את הפסוק, וצייני מדוע חוזרות המילים "שומרים לבוקר".
(תשס"ג)

83. תהלים, ק"ל

- א. מהו הפירוש של הביטוי "ממעמקים קראתיך ה'" " [פסוק א']? [2 נקודות].
ב. "כי עמך הסליחה למען תורא" [פסוק ד'].
כתבי מה לומדים מן המילה "עמך", והסבירי את הביטוי "למען תורא" בהקשר של הפסוק. [3 נקודות].
ג. עייני בפסוקים ז' – ח'.
(1) הסבירי את המילים "והרבה עמו פדות" [פסוק ז'].
(2) מהו החידוש במילים "והוא יפדה" שבפסוק ח'?
[3 נקודות].
(תשע"ו)

84. תהלים, ק"ל

- א. עייני בפסוק ד'.
כתבי מה לומדים מן המילה "עמך", והסבירי את הביטוי "למען תורא" בהקשר לפסוק.
ב. "נפשי לה' " [פסוק ו'].
מצודת דוד: "נפשי מקוה לה' יותר מאשר יקוו שומרי החומות לאור הבוקר ללכת לישון".
הסבירי את המשל שבפסוק, וכתבי את הנמשל, לפי "מצודת דוד".
ג. עייני בפסוקים ז' – ח'.
(1) הסבירי את המילים "והרבה עמו פדות" [פסוק ז'].
(2) הסבירי את ההבטחה שבמילים "והוא יפדה" שבפסוק ח'.
(תשע"ו)

85. תהלים, קל"א

- א. בפסוק א' דוד מציין שלושה מעשים שלילים. בארי שניים מהם (ע"פ רש"י אן מצודת דוד), וצייני מהו המשותף למעשים שביארת.
ב. "כגמול עלי אימו" (פסוק ב').
הסבירי מה מבטא דימוי זה.

ג. הסבירי את הקשר בין פסוק ג' לשני הפסוקים הקודמים לו.

(תשס"ה)

86. תהלים, קל"ב.

א. במזמור זה מוזכרות שתי שבועות.

בכל שבועה – מי הוא הנשבע, ומה הוא נשבע?

ב. "מצאנוה בשדי יער" (פסוק ו').

מה מצאו שם, ומדוע נקרא המקום "שדי יער"?

ג. עייני בפסוקים י"ב-י"ג.

בזכות מה ניתנה השבועה השנייה, ומהו התנאי לקיומה?

(תשס"ט)

87. תהלים, קל"ב, א'-ו'.

א, "זכור ה' לדוד את כל 'ענותו' (פסוק א').

איזה מעשה של דוד הוא מבקש שה' יזכור, ומדוע מעשה זה מכונה "'ענותו'?"

ב. נדר לאביר יעקב" (פסוק ב').

הסבר את הכינוי "אביר יעקב", וכתוב מדוע ה' מכונה במזמור זה דווקא כך.

ג, "מצאנוה בשדי יער" (פסוק ו').

היכו מצא דוד את מה שביקש? מדוע מקום זה מכונה "שדי יער"?

(תשע"ב)

88. תהלים, קל"ג.

א. "הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד" (פסוק א').

לאיזו תקופה מכוונים דברי משורר המזמור, ומהי הטובה המיוחדת ב"שבת אחים

גם יחד"?

ב. הסבירי מהו ה"שמן הטוב" (פסוק ב'), ומהי הכוונה במילים "יורד ע"פ מידותיו".

ג. "כשמן הטוב" (פסוק ב'), "כטל חרמון" (פסוק ג') – הסבירי את הקשר בין שני

דימויים אלה.

(תש"ע)

89. תהילים קל"ו, א' – כ'.

א. הביטוי "כי לעולם חסדו" חותם את כל הפסוקים במזמור זה, הסבירי את הביטוי.

ב. עייני בפסוק י".

מדוע נאמר "למכה מצרים בבכוריהם" ולא בכוריהם?"

ג. עייני בפסוקים י"ז – כ'.

מי הם "מלכים גדלים", ומדוע הוזכרו המלכים סיחון ועוג בשמותיהם?

(תשע"ה)

90. תהילים קל"ז

א. עיין בפסוקים א'-ג'.

מהי התקופה שעליה מדובר במזמור, ומי הם הם הדוברים בפסוקים ב'-ג'?

ב. עיין בפסוקים ה'-ו'.

ג. אבן עזרא (פסוק ה): "דברי כל אחד מהמשוררים בליבם. וטעם 'אשכחך' כנגד 'בזכרנו',

וטעם 'ימיני' בעבור 'כנורותינו', כי בימין ניגון המיתרים".

על פי אבן עזרא, מי הם הדוברים בפסוק זה? הסבר את תוכן דבריהם בהקשר של פסוקים א'- ב'.
עיין בפסוק ז'.
הסבר מהו "יום ירושלים", ומה מבקשים מה' לזכור?

91. תהלים, קל"ז.

- א. בארי שניים מהביטויים שלפניך:
- "על ערבים בתוכה" (פסוק ב');
- "ותוללינו שמחה" (פסוק ג');
- "ערו ערו" (פסוק ז').
ב. לאיזו תקופה משתייך מזמור זה? בססי את תשובתך ע"פ אחד המפרשים.
ג. אל מי מופנה כל אחד מהפסוקים ה'-ט'?
- (תשס"ב)

92. תהלים, קל"ז.

- א. מדוע ביקשו השובים מישראל "שירו לנו משיר ציון" [פסוק ג']? בתשובתך התייחס למילים "ותוללינו שמחה".
ב. לפי פסוק ד', מדוע ישראל סירבו לשיר?
ג. "אם לא אעלה את ירושלים על ראש שמחתי" [פסוק ו].
הסבירי את משמעות הביטוי הזה, וכתבי כיצד מקיימים אותו הלכה למעשה.
- (תשע"ג)

93. תהלים, קל"ט, א'-י"ז.

- א. עייני בשלוש קבוצות פסוקים:
א'-ה'; ז'-י"ב; י"ג-י"ז.
מהו הרעיון המרכזי בכל קבוצת פסוקים?
ב. בארי את המילים המודגשות בהקשרן, לפי רש"י אן לפי מצודת דוד.
(1) "ובכל דרכי הסכנתה" (פסוק ג').
(2) "אחור וקדם צרתני" (פסוק ה').
(3) "ואומר אך חושך ישופני" (פסוק י"א).
ג. "פליאה דעת ממני נשגבה" (פסוק ו');
"נוראות נפילתי נפלאים מעשיך" (פסוק י"ד).
מהי המשמעות המשותפת למילים המודגשות, המופיעות בשני פסוקים אלה?
- (תשנ"ה)

94. תהלים, קל"ט, א'-ט"ז.

- א. עייני בשלוש קבוצות פסוקים;
א'-ד'; ז'-י'; י"ג-ט"ז.
מהו הרעיון המרכזי בכל אחת מקבוצות הפסוקים?
ב. לפניך שני חלקי פסוקים:
"פליאה דעת ממני נשגבה" (פסוק ו').
"אודך על כי נוראות נפילתי" (פסוק י"ד).
מהי המשמעות המשותפת למילים המודגשות בקו?
הסבירי כל אחד מחלקי הפסוקים האלה.

(תש"ס)

95. תהלים, קל"ט, א'-י"ד.

- א, מהו הנושא המרכזי של מזמור זה, על פי פסוקים א'-ב'?
- ב. עיין בפסוקים ז'-י".
- מהו הרעיון המשותף לפסוקים אלה? הסבר כיצד רעיון זה בא לידי ביטוי באחד מהפסוקים.
- ג, " ... נוראות נפליתי נפלאים מעשיך ונפשי יודעת מאוד" (פסוק י"ד).
- הסבר פסוק זה.

תשע"ב

96. תהלים, קמ"ה

- א. "פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון" (פסוק ט"ז)
- הסבירי על פי הכתוב בפסוק, על מה משבח כאן דוד המלך את הקב"ה.
- ב. הביאי שלוש דוגמאות מפסוקים ט'-י"ז, המתארות את הנהגתו של הקב"ה הנבדלת מהנהגת מלך בשר ודם.
- ג. "צדיק ה' בכל דרכיו וחסידי בכל מעשיו" (פסוק י"ז)
- רד"ק: "כי בצדק וביושר נותן לכל אחד אוכל, ואע"פ שהחי טורף את החי ואוכל כמו החתול לעכבר והאריה והדוב והנמר ושאר החיות האוכלות חיות אחרות... הכל צדק מאיתו, כי גם לחיות ולעופות הטורפים נותן להם גם כן מאכלם בחייהם, אלא שבהגיע קיצם למות גזר מקודם שתהיה מיתתם פעמים בהנאות בעלי חיים אחרים פעמים יגזור שימות מיתת עצמו."
- לאיזה קושי בפסוק י"ז רד"ק מתייחס, וכיצד הוא מיישב קושי זה?

(תשנ"ח)

97. תהלים, קמ"ה.

- א. מהו נושא המזמור (קמ"ה), וכיצד הוא בא לידי ביטוי בפסוק א'?
- ב. רש"י כותב על מזמור זה: "... לפי שראה דוד בה מפלה קשה נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל, וחזר וסמכה ברוח הקודש יסומך ה' לכל הנופלים".
- הסבירי את דברי רש"י.
- ג. הסבירי: "צדיק ה' בכל דרכיו" (פסוק י"ז).
- "יקראוהו באמת" (פסוק י"ח).

(תשס"ח)

98. תהלים, קמ"ה.

- א, מדוע נפתח מזמור זה במילים "תהלה לדוד"?
- ב, "פותח את ידך" (פסוק ט"ז).
- מצודת דוד: "אתה פותח את ידך ...".
- מדוע הוסיף מצודת דוד את המילה "אתה"?
- ג, "צדיק ה' בכל דרכיו" (פסוק י"ז).
- פירוש המאירי לפסוק זה: "צדיק ... לגמול ולהעניש, לתת לאיש כדרכיו".
- הסבר את המילה "צדיק" לפי מצודת דוד ולפי המאירי.

(תשע"ב)

99. תהלים, קמ"ו.

- א. הסבירי את הקשר בין פסוק ה' לפסוק ו'.
מדוע מוזכר בפסוק ה' דווקא "אל יעקב" ?
- ב. בארי בהקשרם את שני חלקי הפסוקים שלפניך :
- "ביום ההוא אבדו עשתונותיו" (פסוק ד')
- "יתום ואלמנה יעודד ודרך רשעים יעות" (פסוק ט')
- ג. רד"ק (לפסוק י'): "מתי יהיה זה? כשימלוך ה' לעולם... כמו שאמר: 'והיה ה' למלך על כל הארץ', שכל העולם יכירו במלכותו".
הסבירי על פי רד"ק, את הקשר בין פסוק זה לבין שאר המזמור.

(תש"ס)

100. תהלים, קמ"ז.

- א. "לבני ערב אשר יקראו" (פסוק ט').
הסבר מהו השבח להקב"ה שמתואר במילים אלה. (2 נקודות)
- ב. עיין בפסוקים י"א-י"ב.
הסבר במה ה' חפץ ובמה אינו חפץ. (2 נקודות)
- ג. "שבחי ירושלים את ה' " (פסוק י"ב)
על פי פסוקים י"ג וי"ט, כתוב שלושה דברים שיכללו בשבחים שיאמרו אנשי ירושלים לה'.
(4 נקודות)

101. תהלים, קמ"ז.

- א. הסבירי את פסוק א' במזמור קמ"ז כפתיחה למזמור.
ב. בארי: "ומחבש לעצבותם" (פסוק ג').
"כפור כאפר יפור" (פסוק ט"ז).
"משליך קרחו כפתים" (פסוק י"ז).
ג. הסבירי את הקשר של פסוקים י"ט-כ' למזמור.

(תשס"ד)

102. תהלים, קמ"ט.

- א. מתי ירננו החסידים?
ב. מהו נשקם של החסידים?
ג. "לעשות בהם משפט כתוב" (פסוק ט').
מתי נכתב "המשפט הכתוב"?

(תשס"ז)

103. תהלים, פ"ב.

- א. 1. על מי מדובר בפסוקים א'-ה'.
2. על פי פסוקים ב'-ה', מדוע "ימוטו כל מוסדי ארץ" (פיס ה')
ב. עיין בפיס ח'.
מה משורר המזמור מבקש מה' ומהו הנימוק לבקשתו?

(תשע"ז)

104. תהילים, קט"ז, י"א-י"ד.

א. עיין בפ"ס י"א.

הסבר כיצד דוד נוכח לדעת ש"כל אדם כוזב"

ב. הסבר את הפסוקים י"ב-י"ד על פי המלבים.